

82
C73

G. COȘBUC

B 212450

mușii

FIRE DE TÏRT

EDIȚIA X

BUCUREȘTI

EDITURA „CARTEA ROMĂNEASCĂ” S. A., Tip. SFETERA
62-64, Calea Moșilor, 62-64
1922

5808

924-209

BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI

Cota

36465 Dublet

Inventar

506570

Biblioteca Centrală Universitară
Cota 36465 Sublet
Inventar 506570

RC 92/07

36 465

Sublet

B.C.U. Bucuresti

C506570

FIRE DE TORT

M A M A

In vaduri ape repezi curg
Și vuet dau în cale,
Iar plopî în umedul amurg
Doinesc eterna jale.
Pe malul apei se'mpletesc
Cărări ce duc la moară -
Acolo, mamă, te zăresc
Pe tine 'ntr'o căscioară.

Tu torci. Pe vatra vechie ard,
Pocnind din vreme 'n vreme
Trei vreascuri rupte dintr'un gard
Iar flacăra lor geme :
Clipește-abia din când în când
Cu stingerea 'n bătaie,
Lumini cu umbre-amestecând
Prin colțuri de odaie.

Cu tine două fete stau
Și torc în rând cu tine;
Sunt încă mici și tată n'au
Și George nu mai vine.
Un basm cu pajuri și cu smei
Incepe-acum o fată,
Tu taci ș'ascuți povestea ei
Și stai îngândurată.

Și firul tău se rupe des,
Căci gânduri te frământă,
Spui șoapte fără de 'nțeleș,
Și ochii tăi stau țintă,
Scapi fusul jos; nimic nu zici
Când fusul se desfiră . . .
Te uiți la el și nu-l rădici,
Și fetele se miră.

... O, nui Nu-i drept să te 'ndoești!
 La geam tu sari de-odată,
 Prin noapte-afară lung privești —
 „Ce vezi?“ întreb'o fată.
 „Nimic... Mi s'a părut așa!“
 Și jalea te răpune,
 Și fiecare vorbă-a ta
 E plâns de 'ngropăciune.

Intr'un târziu, nerădicând
 De jos a ta privire:
 „Eu simt că voiuri muri 'n curând,
 „Că nu-mi mai sânt în fire...
 „Mai știi și eu la ce gândeam?
 „Aveți și voi un frate...
 „Mi s'a părut c'aud la geam
 „Cu degetul cum bate.

„Dar n'a fost el!... Să-l văd venind,
 „Aș mai trăi o viață,
 „E dus, și voiuri muri dorind
 „Să-l văd odată 'n față.
 „Așa vrea poate Dumnezeu,
 „Așa mie datul sorții,
 „Să n'am eu pe băiatul meu
 „La cap în ceasul morții!“

Afară-i vânt și e 'nnorat,
Și noaptea e târzie;
Copilele ți s'au culcat
Tu, inimă pustie,
Stai tot la vatră, 'ncet plângând:
E dus și nu mai vine!
Ș'adormi târziu cu mine'n gând
Ca să visezi de mine!

LUPTA VIETŢII

GAZEL

Copiii nu 'nţeleg ce vor :
A plânge-i cuminţia lor.

Dar lucrul cel mai laş în lume
E un bărbat tânguitor.

Nimic nu-i mai de răs ca plânsul
În ochii unui luptător.

O luptă-i viața ; deci te luptă
Cu dragoste de ea, cu dor.

Pe seama cui ? Ești un nemernic
Când n'ai un țel hotărâtor.

Tu ai pe-ai tăi ! De n'ai pe nimeni
Te lupți pe seama tuturor.

E tragedie 'nălțătoare,
Când biruiți oștenii mor.

Dar sânt eroi de epopee
Când brațul li-e biruitor.

Comediant e cel ce plânge,
Și-i un ne-om că-i dezertor.

Ori care-ar fi sfârșitul luptei,
Să stai luptând, căci ești dator.

Trăiesc acei ce vreau să lupte;
Iar cei fricoși se plâng și mor.

De-i vezi murind, să-i lași să moară,
Căci moartea e menirea lor.

ȘTEFĂNIȚĂ-VODĂ

Cu grabnicele sărituri
A sprintenei lăcuste
Apare-un cal, la cotituri
Nechezul înspumatei guri
Speria tăcerea din păduri
Și pacea văii 'nguste

În gura văii, lângă pod
Boerii stau cu frică
Ei par o gloată de norod,
Pe cai pitici și plini de glod
În scări temutul Voevod
Cu hohot se ridică.

Strângea de frâu și tremura:
 Iar calul, ud de cale,
 Pământu 'n loc îl frământa
 Și spuma alb' o mărita
 Cu sânge roș ce picura
 Din strânsele zăbale.

„Când vrei să-i afli nu-i aduni!
 Boeri, nu vi-e rușine?
 Vă văd așa de-atâtea luni,
 N'aveți acasă cai mai buni?
 Ori cum? Boeri, sânteți nebuni?
 Vă bateți joc de mine?”

„E grea ocară, ce ne făci,
 Spătarul îi răspunde
 „Dar țara-i suptă de haraciu,
 De Greci nebuni și de Cazaci;
 Săracă țara, noi săraci,
 Și cai voinici, de unde?”

„N'ai bani de-un cal? Ia calul meu!”
 Boerii 'n tremurare
 Dau slujbe 'n gând lui Dumnezeu,
 Spătarul suflă des și greu,
 Se pipăe la cap mereu,
 Să vadă de-l mai are.

„Măria Ta, vorbim și noi,
— „Ei las'o încurcată!
Vă văd așa de ruți și goi
De latră câinii după voi!
Sânteți boeri, sau marțafoi!
Spătare, hai odată!

Și Vodă sare jos din șea,
De frâu, fugaru-și ține.
Spătaru 'ngălbenit privea,
Vedea ce e, și nu vedea,
Spătarul asta n'o credea
Spătaru 'n urmă vine.

„Așa jupâne, ești cinstit,
Și-al tău să fie darul.
Dar frâul nu! Mi l-am oprit
Și Vodă, frâul l-a smucit
Și-apoi cu frâul a lovit
Ponciș în ochi fugarul.

Cu ochii 'nchiși și fulgerat
De spaima loviturii,
Să 'nalță roibu 'nviforat,
S'asvârle 'n lături și turbat
la câmpu 'n goană, îndreptat
Spre râpele pădurii.

Se duce-orbiș fără stăpân,
Cu vuet ca furtuna.
Boerii 'ncremeniți rămân
Iar coama calului păgân
Cu barba bietului bătrân
S'amestecă, sânt una.

„Boeri! Mai ziceți-mi apoi,
Că Vodă nu v'ajută!
Sânteți săraci, flămânzi și goi;
Dar fiecărui dintre voi
Eu am să-i dau un cal de soiu,
Că'n grajd mai am o sută!”

SUB PATRAFIR

Părinte, eu mă 'nec din piept
Și n'am puteri de vorbă multă ;
Cât voiu putea vorbi m'ascultă
Să-ți spun în grabă tot și drept,
Aș vrea să 'ncep cu fapte bune,
Dar n'am făcut, ori le-am uitat
Și raiu 'n cap puțin mi-a stat,
Și-am fost și prost la numărat
Și n'am ce spune.

N'avem nici vreme. Tata-i mort
 Și mama-i cu copii, sărmăna.
 Ei de la mine-așteaptă hrana,
 Și grija numai eu le-o port.
 De-acum ei singuri să și-o poarte!
 Mi-e milă de durerea lor,
 De ei mi-i jale, nu că mor.
 Dar cum e scris! . . . Că sunt dator
 Și eu c'o moarte.

Eu mă cunosc; sânt păcătos,
 Că prea am dus-o 'n răs și 'n glume..
 Prea drag mi-a fost să fiu în lume
 Și-am prea iubit ce-a fost frumos!
 Pe lângă vin voinicii roată,
 Și chiote pe deal în zori,
 Și ziua luncile cu flori,
 Și hora noaptea 'n șezători,
 Și viața toată!

Și mi-a plăcut în jurul meu
 Să văd flăcăi pe băutură
 Și cobza cu isonu'n gură
 Să-mi zornăe zorind mereu.
 Să văd cum se cotesc șirete
 Pe-ascuns nevestete, și-aprins
 Să simt de peste brâu cuprins
 Trupșorul cel subțire 'ncins
 Al unei fete.

Păgân sunt par'că, nu creștin!
 Bisericos n'am fost părinte.
 Dar rar când mi-am adus aminte,
 M'am dus și eu ca să mă 'nchin,
 Eu am pe Dumnezeu în mine:
 Mereu 'l simt, și-l văd mereu —
 Vândesc așa! Mai știi și eu!
 Dar, taică, las'că Dumnezeu
 Ua ști mai bine.

N'am dat în viață nimănu
 Prilej să-mi poarte dușmănie,
 Eu n'am putut să țin mânia
 Că n'am avut, părinte, cui,
 Măcar mi-au tot făcut-o unii!
 Și n'am fost slab și nici fricos:
 Pe opt ți-i dau grămadă jos —
 Dar m'am ferit să-mi fac ponos
 Cu toți nebunii.

Odată numai... P'un flăcău
 Lam dat de ziduri, pentr'o fată..
 A doua zi a prins de-odată
 La plug în deal să-mi pară rău,
 Și nici la boi n'am dat mâncare
 Și 'n brazdă plugul l'am lăsat
 Și ca nebun am alergat
 Pe dealuri, pe flăcău să-l cat
 Să-i cer iertare.

Și nu mai știu... atâta-i tot,
Ba, taică, stai! E cu vecinul.
Pe palme m'alinta creștinul
Și drag m'avea ca pe-un nepot...
Și eu i-am sărutat nevasta!
El moș, ea o copilă-abia,
Mi-a fost și milă, cum plângea,
Și, Doamne, ochi frumoși ce-avea —
Păcat e asta?

Dacă'm uitat ceva să spui,
Mi-e martur Dumnezeu, părinte,
C'am spus ce mi-a venit în minte
Și-oi spune tot, în fața Lui!
Și-acum canon... îl știu anume!
A fost așa și n'aș cârti:
Canon e, că nu pot trăi!
Și 'ntraltă lume n'o mai fi
Ca pe-astă lume.

S C A R A

Am găsit-o eri în prun,
Dar — să nu grăbiți ocara!
I-am luat în pripă scara.
Ea mă 'njură: „Ești nebun?
Pune scara!“
„Dacă 'njuri, eu n'o mai pun!“

Mai la urmă pe-un cuvânt:
Să se lase sărutată
De atâtea ori de-odată
Câți fuștei la scară sunt.
Sărutată —
Lăudat fii, Tată sfânt

„Unsprezece, spune ea :
 Eu zic „bine“ pe credință :
 Doar 'o fi având știință,
 Scara câți fuștei avea,
 Pe credință —
 Asta e pierzarea mea!

Și-o sărut mereu-mereu :
 Ori ce-ați spune, ori ce-ați face
 Nu știu cum, dar mie-mi place
 Să sărut — așa sunt eu !
 Ori ce-ați face,
 Doar' e dat de Dumnezeu !

Dar te uită ! Azi, mă duc
 Pe la ei, și iată scra !
 Vrând să pui la cale țara,
 N'am de lucru și m'apuc
 Să 'ntorc scara,
 Și când colo, stau năuc !

Dau să număr la fuștei. —
 Uite-i frate, doisprezece !
 Și-un cuțit prin piept îmi trece
 Implântat de mâna ei !
 Doisprezece,
 Iacă-mi moartea, dragii mei !

A greșit, îmi spuneți voi?
Cum de n'a greșit să spue
Treisprezece? Să mai sue,
Nu să-mi facă mai vre-o doi!
Nu să-mi spue
Că e Miercuri când e Joi!

Zici că poate n'a știut
Când vorbea din prun cu mine?
Dar i-a numărat ea bine
Scoborându-i, și-a tăcut!
Nu de mine,
Mi-e de dânsa, ce-a făcut!

M'a scurtat așa, știind!
Dacă-i fire mincinoasă,
Ce folos e, că-i frumoasă.
Maica mea, auzi! S'o prind
Mincinoasă!
N'o mai cred, s'o văd murind!

BRADUL

Bradu-mi spune bun cuvânt. —
„Să-i trimit?” Mi-a spus: „Trimite-i!”
Tot m'am judecat cu mine:
Să duc bradului mai bine
Ori iubitei
 Crezământ?

„Nu-i trimete!” zise ea.
„Că n'am zor să ies în lume.
„De-i trimiți, îl fac de-ocară,
„Că-i arunc pe uși afară —
„Scoată-mi nume
 Cât or vrea!

Am s'ascult de brad acum ;
Fata minte cum îi vine.
Și trimit chiar vstă-seară
Pețitori la ea s'o ceară —
Rău ori bine,
Tot un drum !

De-o fi brade să ghiceși,
Îți încred o bogăție :
Leagăn am să fac din tine,
Și-un copil — de-o fi cu bine —
Ți-l dau ție
Să mi-l crești !

De mă'nșeli, te fac la noi
Poartă curții : să te-ajungă
Câte rele pierzătoare,
Să te bată ploi și soare,
Să te 'mpungă
Vaci și boi !

UNUL CA O SUTĂ

Uite, de-ar fi lege 'n țară
Să popim pe toți aceia
Cari fac vinului ocară
Și zoresc, că-i om nebun
Cine crede 'n hori și 'n fete
Eu pe cinstea mea vă spun:
De m'ați bate 'n toată ziua,
Nici de dascăl n'aș fi bun!

Însă, de-ar ieși vre-o lege
Că nevestele de-acuma
Nu bărbații vor alege
Pe primar și că-i iertat
Să se caute vrendicia
Numai după sărutat:
De v'ați pune 'n cap cu toții,
Eu ași fi primar în sat!

PAȘA HASSAN

Pe vodă-l zărește călare trecând
Prin șiruri cu fulgeru 'n mână.
In lături s'asvârle oștirea păgână,
Căci Vodă o'mparte, cărare făcând,
Și 'n urmă-i se 'ndeasă, cu vuet curând,
Oștirea română.

Cu tropote roibii de spaimă de mal
Rup frânele 'n sbucium și saltă;
Turcimea 'nvrăjbită se rupe de-o altă
Și cade 'n mocirlă, un val după val,
Iar fulgerul Sinan isbit de pe cal
Se 'nchină prin baltă.

Hassan de sub poala pădurii acum,
 Lui Mihnea-i trimete-o poruncă:
 În spatele-oștirii muntene s'aruncă
 Urlând lanicerii, prin flinte și fum,
 Dar pașa rămâne alături de drum
 Departe de luncă.

Mihaiu îl zărește și-alege vre-o doi,
 Se 'ntoarce și pleacă spre gloată,
 Ca volbura toamnei se 'nvârte el roată
 Și intră 'n urdie ca lupu 'ntre oi,
 Și-o fârnge de grabă și-o bate 'napoi
 Și-o vântură toată

Hassan de mirare e negru-pământ:
 Nu știe de-i vis, ori aieve-i,
 El vede cum sboară flăcăii' Sucevei,
 El vede că Bogdan e suflet de vânt
 Și 'n față-i puterile Turcilor sânt
 Țăriile Plevnei.

Dar iată-l! E Vodă, ghiaurul Mihai!
 Aleargă năvală nebună.
 Imprăștie singur pe câți îi adună,
 Cutreeră câmpul, tăind de pe cal
 El vine spre pașă: e groază și vai,
 Că vine furtună.

„Stai, pașe, o vorbă de-aproape să-ți spun
 Că nu te-am găsit nicăirea — “
 Dar pașa 'și pierduse și capul și firea!
 Cu frâul pe coamă el fuge nebun,
 Că 'n ghiară de fiară și 'n gură de tun
 Mai dulce-i peirea.

Sălbatecul Vodă e 'n zăle și 'n fier
 Și zalele-i zuruie crunte,
 Gigantică poart' o cupolă pe frunte,
 Și vorba-i e un tunet, răsufletul ger,
 Și Vodă-i un munte

„Stai pașă! Să piară azi unul din noi.
 Dar Pașa mai tare zorește:
 Cu scările 'n coapse fugarul-și lovește
 Și gâtul îi bate cu pumnii-amândoi;
 Cu ochii de sânge, cu barba vâlvoi
 El sboară șoimește

Turbanul îi cade și-l lasă căzut;
 Iși rupe cu mâna vestmântul
 Că 'n largile-i haine se 'mpiedică vântul
 Și lui i se pare că 'n loc e ținut;
 Aleargă de groaza pieirii bătut,
 Mănâncă pământul

Și-i dârdâe dinții și-i galben pierit!
Dar Alah din ceruri e mare!
Și Alah scurtează grozava-i cărare
Căci pașa-i de taberi aproape sosit!
Spahiii din corturi se 'ndeasă grăbit
Să-i deee scăpare.

Și 'n ceasul acela Hassan a jurat
Să zacă de spaimă o lună,
Văzut-au și Beii că fuga e bună
Și bietului pașă dreptate i-au dat
Căci Vodă ghiaurul în toți a băgat
O groază nebună

NOI VREM PĂMÂNT!

Flămând și goi făr' adăpost,
Mi-ai pus pe umeri cât ai vrut,
Și m'ai scuipat și m'ai bătut
 Și câne eu ți-am fost!
Ciocoi pribeag adus de vânt,
De ai cu iadul legământ
Să-ți fim tot câni, lovește 'n noi
Răbdăm poveri, răbdăm nevoi
Și ham de cai și jug de boi:
 Dar vrem pământ!

O coaje de mălaiu de ieri
De-o vezi la noi tu ne-o apuci,
Băieții tu 'n război ni-i duci
Pe fete ni le ceri.
Injuri ce-avem noi drag și sfânt;
Nici milă n'ai, nici crezământ!
Flămânzi copiii 'n drum ne mor
Și ne sfârșim de mila lor—
Dar toate le-am trăi ușor
De-ar fi pământ!

De-avem un cimitir în sat
Ni-l faceți lan, noi boi în jug.
Și 'n urma lacomului plug
Es oase și-i păcat!
Sunt oase dintr'al nostru os:
Dar ce vă pasă! Voi ne-ați scos
Din case goi, în ger și 'n vânt,
Ne-ați scos și morții din mormânt;—
O, pentru morți și-al lor prinos
Noi vrem pământ!

Și-am vrea și noi, și noi să știm
Că ni-or sta oasele 'ntrun loc,
Că nu-și vor bate-ai voștri joc
De noi dacă murim.
Orfani și cei ce dragi ne sânt

De-ar vrea să plângă pe-un mormânt,
 El n'or ști 'n care șanț zăcem,
 Căci nici pentr'un mormânt n'avem
 Pământ — și noi creștini sântem!
 Și vrem pământ!

N'avem nici vreme de 'nchinat,
 Căci vremea ni-e în mâini la voi;
 Avem un suflet încă 'n noi
 Și par'că l-ați uitat
 Ați pus cu toții jurământ!!
 Să n'avem drepturi și cuvânt:
 Bătăi și chinnri, când țipăm,
 Obezi și lanț, când ne mișcăm,
 Și plumb când istoviți strigăm,
 Că vrem pământ!

Voi ce-aveți îngropat aici!
 Voi grâu? Dar noi strămoși și tați.
 Noi mame și surori și frați!
 În lături, venetici!
 Pământul nostru 'i scump și sfânt,
 Că el ni-i leagăn și mormânt:
 Cu sânge cald l-am apărat,
 Și câte ape l'au udat
 Sânt numai lacrimi ce-am vărsat —
 Noi vrem pământ!

N'avem puteri și chip de-acum
Să mai trăim cerșind mereu,
Că prea ne schingiuesc cum vreu
 Stăpâni luați din drum
Să nu dea Dumnezeu cel sfânt,
Să vrem noi sânge nu pământ!
Când nu vom mai putea răbda,
Când foamea ne va răscula,
Hristoși să fiți, nu veți scăpa
 Nici în mormânt!

H A F I S

De știi tu, băiete să bei și să taci
Haid, vino cu mine!
Ia cupa cea largă și-ai grijă ce faci
Ascunde-o bine.

Căci Mufti ni-o vede și Mufti ni-o ia,
Și Mufti la urmă se pune și-o bea
Și dăm de rușine!

În strada cea strâmtă e cârciumă 'n fund;
Ghiauri beau bine;
Când merg eu pe-acolo, ghiaurii s'ascund,
Cu spaimă de mine.
Eu beau câte-o cană, beau două, ba trei;
Eu singur beau zece, de vorbă cu ei,
Și-i fac de rușine.

Imi zise ghiaurul! „Bătrâne poet,
 la spune-mi, e bine?
 Eu știu, că e vinul oprit de profet!“
 — Oprit e, creștine!
 Dar nu e mirare, că eu îl iubesc,
 Mirare-i, că unii de-ai voștri'l hulesc,
 Și aceasta-i rușine!

Ghiarii au haine lipite pe ei;
 De dâșii e bine?
 Bei vinul, și Mufti nu 'ntreabă „ce bei?“
 Dar alta-i la mine!
 Ulceorul plin, unde să-l pot eu dosi?
 Dar haina-mi e largă — mai largă de-ar fi,
 Că scap de rușine!

De știi tu, băete, să bei și să taci,
 Haid, vino cu mine;
 Al meu să rămâe de-i rău ce tu faci,
 Și-al tău, de-i un bine!
 Ah, tulbure-i Doamne, impusul sorbet,
 Și limpede-i vinul oprit de profet
 Alah! Mie rușine . . .

VOICHIȚA LUI ȘTEFAN

Doamna lângă Ștefan vine,
Blândă 'n vorbe și 'n purtat:
„Doamne, iar ești supărat!“
— Sunt, Voichiță pentru tine!“
Zăpăcită Doamna sta
Și 'nflorită de rușine:
„Ce-am făcut, Măria-Ta?“

„Nu?... Nimic!“ Și Vodă strânge
Mâna Doamnei gânditor.
„Șerpilii-și au culcușul lor...“

Ah, Voichița cum aș plânge!
Rău ca Radu nimeni nu-i:
Uite 'n pumni așa aș frânge
Gât de lup cum e al lui!"

Doamna i-a pătruns cuvântul,
Până 'n suflet i-a pătruns.
El tăcea, ea n'a răspuns.
Noapte e, și bate vântul,
Și prin noapte, cu vre-o doi
Tari să bați cu ei pământul,
Pleacă Ștefan la război.

Dintr'acelaș ceas Voichița
Nu s'a mai oprit din plâns.
Brâu pe trup ea n'a mai strâns.
Nu și-a mai gătit cosița,
In genunchi, c'un dor păgân
Ea sărută iconița
Maicii-Domnului, din sân.

Unu-i soț, iar altu-i tată,
Pentru care se rugă?
Zile 'ntregi ea se luptă
De fiori cutremurată:
Când avea pe soț în gând
Ea se pomenea deodată,
Pe părinte blestemând.

Ah! de-ar fi un zid de aramă
Între dânșii, până 'n nori!"
Și prin plâns adeseori
Li părea, că ei o chiamă
Să-i împace! Ea, dar cum?
Pe ea, cine-o bagă 'n semă?
Prutul să-l oprești din drum!

Și 'ntro zi, sătul de sânge,
Iată-i, Moldovenii vin.
Sufletul, de milă plin,
Al Voichiței cum se frânge:
Pentru soțul ei dorit
Râde veselă, și plânge
Pentr'un tată biruit.

Ea cu pași grăbiți pornește
Să 'și cuprindă soțu 'n prag;
Ochii-i stinși s'aprind de drag
Ștefan însă ocolește
Ochii Doamnei, e pripit.
Iar Voichița nu 'ndrăsnește
Nici să-i zică „bun sosit“.

„Tu mă știi, Vochițo, bine!
Neamul vostru-i neam de hoți,
Și-i voiu dușmăni pe toți,
Cum te dușmănesc pe tine.

Am să-i curm pe-ai tăi de veci —
Nu mai poți trăi cu mine :
Tu ai mamă, poți să pleci“.

Doamna 'ngălbenind scoboară
Ochi umezi în pământ,
Făr' a zice vr'un cuvânt.
Iese-apoi, i-a spus'o doară
Și-a durut-o ce i-a spus —
Un altar ce se doboară
Când vin trăsnete de sus!

Și rămas, acum Viteazul
Singur în iatac, și-a pus
Capu 'n mâni, pe gânduri dus.
El și-a potolit necazul —
Dar pe Doamnă o iubiă!
Și 'ngropând 'n coif obrazul
Ștefan Vodă acum plângea!

DOINA

Copilo, tu ești gata
De-apururea să plângi!
Și când ești tristă, Doino,
Tu inima ni-o frângi.
Dar nu știi cum e bine
Când plângi că'n urma ta
Noi plângem toți, și-amarul
Mai dulce ni-e așa.
Și toate plâng cu tine
Și toate te 'nțeleg,
Că 'n versul tău cel jalnic
Vorbește-un neam întreg.

Pe fete 'n faptul serii
Le 'ntâmpini la isvor,
Tu singură stăpână
Pe sufletele lor.
Le 'nveți ce e iubirea
Și râzi cu ochi șireți,
De-odă't' apoi te 'ntuneci
Și cântece le nveți :
Să cânte ziua 'n luncă
Și seara când se 'ntorc,
Când triste 'n pragul tinzii
Stau singure și torc.

Când merg flăcăi la oaste
Cu lacrimi tu-i petreci
Și stai cu ei, ți-e milă
Să-i lași pustii, să pleci.
Cântând li-aduci aminte
De-o fată din vecini,
De mame și de-ogorul
Umplut acum de spini.
Și când i-omooară dorul
Și 'n jurul tău se strâng,
Pui fluierul la gură
Și cânți iar dâșii plâng.

E plin de oameni câmpul,
Tu, Doino, 'n rând cu ei
Moșnegi și oameni tineri
Și tinere femei

Adună fân 'n stoguri
Și snop din spice fac —
Din scutece copilul
Când plânge 'n săhăidac
Te duci și-l joci pe brațe
Și-l culci apoi pe sân
Și-i cânti s'adoarmă 'n umbra
Căpițelor de fân.

Din văi tu vezi amurgul
Spre culmi înaintând,
Pe coaste auzi pâraie
Prin noapte sgomotând,
Și-ascuți ce spune codrul
Când plânge ziua 'ncet:
Ah, toate Doino, toate
Te fac să fii poet.
Și, singură cu turma,
Privind pierdută 'n zări
Spui munților durerea
Prin jalnice cântări.

Pe deal Românul ară
Slăbit de-amar și frânt,
Abia-și apasă fierul
În umedul pământ.
Tu-l vezi sărman, și tremuri
Să-l mângâi în nevoi.
Și mergi cu el alături
Cântând pe lângă boi,

Iar bieții boi se uită
Cu milă la stăpân
Pricep și ei durerea
Sărmanului Român.

Eu te-am văzut odată,
Frumoasă ca un sfânt,
În jur stăteau bătrânii
Cu frunțile 'n pământ.
Cântai ca 'n vis, de-o lume
Trăită 'ntr'alte vremi,
De oameni dragi din groapă
Pe nume vrând să-i chemi.
Și 'ncet din vreme 'n vreme
Bătrânii 'n jur clipeau
Și mânecile hainei
La ochi și-le puneau.

Dar iată. Cu ochi tuiburi
Tu stai între voinici,
Te văd cum juri și blestemi
Și pumnii ți-i rădici!
Pribegi de bir și clacă
Copii fără noroc,
Tu-i strângi în codru noaptea
Sub brazi pe lângă foc.
Și cânti cu glas sălbatec,
Și 'n jur ei cântă 'n cor
Cântări întunecate
Ca sufletele lor.

Când știi haiduci în codru
Te prinzi cu ei fârtat,
Li-arăți poteci ascunse,
Pe stânci li-așterni tu pat.
Când pun picioru 'n scară,
Ții roibul lor de frâu !
Grăbit, câmp prind ei pușca,
Scoți plumbii de la brâu :
Iar când ochesc, cu hohot
Tu râzi căci plumbii moi
S'au dus în piept deadreptul
Spurcatului ciocoi.

Ai tăi sântem ! străinii
Te-ar pierde de-ar putea :
Dar când te-am pierde, Doino
Ai cui am rămânea ?
Să nu ne lași iubito,
De dragul tău trăim :
Săraci suntem cu toți
Săraci, dar te iubim !
Rămâi că ne ești Doamnă
Și lege-i al tău glas,
Invață-ne să plângem
C'atât ni-a mai rămas !

LA PAȘTI

Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare
Și salciile 'n albă floare —
E pace 'n cer și pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus'a zilele 'nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se 'ntâlnesc în cale
Iși zic: Hristos a înviat!
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.

Și-un vânt de-abea clătinator
 Șoptește din văzduh cuvinte :
 — E glasul celor din morminte
 E sgomotul sburării lor !
 Și pomii frunțile-și scoboară
 Că duhul sfânt prin aer sboară.

E liniște. Și din altar
 Cântarea 'n strihuri repetate
 Departe până 'n văi străbate
 Și clopetele cântă rar :
 Ah, Doamne ! Să le-auzi din vale
 Cum râd a drag și plâng a jale !

Biserica pe deal mai sus,
 E plină astăzi de lumină.
 Că 'ntreaga lume este plină
 De-acelaș gând, din cer adus :
 În fapta noastră ni e soarta
 Și viața este tot, nu moartea.

Pe deal se suie 'ncetișor
 Neveste tinere și fete,
 Bătrâni cu iarna vieții 'n plete ;
 Și 'ncet, în urma tuturor
 Vezi șovoid câte-o bătrână
 Cu micul ei nepot de mână.

Ah, iar în minte mi-a venit
Tu, mama micilor copile!
Eu știu că și 'n aceste zile
Tu plângi pe-al tău copil dorit!
La zâmbet cerul azi ne cheamă
Sânt Paștile! Nu plânge mamă!

X

S E A R A

Ai durat prin aer punte
Din fășii de foc: te-ai dus
Tot mai sus și tot mai sus.
Stai acum pe-un vârf de munte
Și-ți întorci senina frunte
Spre Apus.

Roșii, ca o lună nouă,
Ai tu hainele subțiri
Lungi și fără 'mpodobiri.
Iar pe tâemplele-amândouă
Porți, strălucirori de rouă,
Trandafiri.

Ochii-i ții la soare țintă,
Și cu ochii tu-l desmerzi:
E flăcău și-acum îl pierzi,
Și ți-e drag, și stai ca frântă...
El s'a dus, și jalnic cântă
Codrii verzi.

Umed aer te 'mpresoară.
Și 'n durerea ta atunci
Rupi cununa și-o arunci:
Roșii flori prin aer sboară
Desfoiate, ca să moară
Jos prin lunci.

Plângi acum. Te-a 'nvins iubirea!
Albe lacrimi cad pe flori.
Și pe frunze, când scobori
Plânsă către văi privirea.
Și-o să plângă toată firea
Până 'n zori.

Te-a cuprins necaz de-odată
Și din ochi cu ciudă strângi,
Par'c'ai vrea să rupi, să frângi.
Să-ți răsbuni frumoaso fată,
Par'că lume-ai vinovată
Că tu plângi!

Depe turn — ce-i el de vină?—
Aurul tu ni-l despoi ;
De pe ape iai apoi
Ce-i argint și ce-i lumină
Codrii, tu de ciudă plină,
Ni-i lași goi.

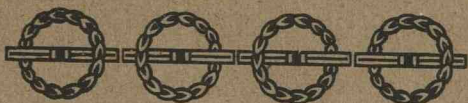
Fluturii de prin vâlcele
Tu-i ascunzi acum cu zor ;
Culci în cuiburile lor
Veselele rândunele,
Și pe ușa dragii mele
Pui zăvor.

Iar în urmă, răsbunată.
Moartea cum o simți venind,
Cu mânie tresărind
Scuturi fruntea 'ntunecată
Și-atunci pletele-ți deodată
Se desprind.

Peste brațele rotunde,
Peste pieptul tău frumos,
Ca un râu întunecos
Părul ți-se varsă în unde
Și din creștet el te-ascunde
Până jos.

Cu mișcări nespuse de line
Tu te 'nalți apoi spre cer;
Văi și lunci și toate pier —
Neagră 'n urmă-ti Noaptea vine
Fâlfâind din aripi pline
De mister.

MINCIUNA CREȘTINILOR

Proconsulul îl judeca
În largul tribunal din piață,
Avea doi popi creștini în față.
Un scriitor din ceata sa
S'a ridicat ca să cetească
Dovezi și vorbe ce s'au spus
De cei ce cred într'un Isus
Și despre legea creștinească.

„Ei sânt o seamă de Judei
 „Răutăcioși din cale-afară,
 „Cu ceilalți Judei din țară
 „Se gâlcevesc ca de-obicei,
 „Ei au un zeu, dar fără nume;
 „Ei râd când noi, jurăm pe zei;
 „Iar a muri așă zic ei,
 „E cel mai mare bun din lume!“

A ris proconsulul. „De-l vor,
 „Să fie-al lor de-acuma bunul!
 „Dar știu că n'o să-l vrea nici unul
 „Căci e minciună spusa lor;
 „Hristos muri 'n grozavă silă,
 „Dar nu de bună-voia lui:
 „El de 'ndărătnici spun ce nu-i,
 „Și de 'ndărătnici nu mi-e milă“!...

Dar iată, până când în chin
 Se svârcolesc cei doi pe roată,
 Alți doi se deslipesc din gloată
 Și 'n fața judecății vin.
 „Omoară-ne!“ — „Vă 'nșală gândul
 „Că mă siliți la crezământ!
 „Dar nu vă cred, și gata sânt
 „Să vă omor pe toți dearândul“.

O 'ntreagă ceată din popor
 Spre tribunal acum păşeşte.
 Mirat proconsulue priveşte:
 Sunt ei nebuni, or moartea lor
 E 'ntr'adevăr credinţă vie?
 „Mintîți!“ Şi-aruncă pumnii 'n sus.
 „A fost un mincinos Isus...“
 „Câți vreau să moară deci, să vie!“

Dar când văzu că dâșii vin
 Mulțime multă, să-i omoare,
 De-abia se ține pe picioare
 De multă furie-Antonin.
 „Pornesc pe capul meu nebunii...
 Voi moartea dela mine-o vreți?
 Ah, ticăloșilor, n'aveți
 Destule rîpi, destule funii?“

El dă un semn. Şi-un groaznic stol
 De călăreți izbesc poporul...
 „Ei ştiu că e păcat omorul,
 De-aceia mor... Să 'mi faceți gol
 In jurul meu! O simt eu bine,
 Că moartea-i singurul lor țel,
 Iar ei trăesc c'un gând mișel:
 Să facă toți călău din mine!“

Și 'n laturi se asvâr! acum
Cu vuet îngrozit păgânii,
„A, iată-i! Mi s'adună câinii,
Stău blânzi și nemișcați în drum
Să-i calce caii . . . mor grămadă . . .
Loviți-i dar și-i spânzurați . . .
Și câinilor mâncare-i dați
Și-i jupuiți de vii pe stradă !

„Ei cred ce spun ! Dar vreau să dau
De ei societăței seamă !
Tot rău-i stânjenit de teamă,
Și team'acești nemernici n'au !
Când n'are zei această gloată,
Ce crime poate face ea !
Și când pedeapsa cea mai grea
E pentru ei nimimca toată !“

IN MIEZUL VERII

O fâșie nesfârșită
Dintr'o pânză pare calea,
Printe holde rătăcită,
Toată culmea-i adormită
Toată valea,

Liniștea-i deplin stăpână
Peste câmpii arși de soare,
Lunca-i goală ; la fântână
E pustiu ; și nu se 'ngână
Nici o boare.

Numai zumzetul de-albine,
Fară 'ncepere și-adaos,
Curge 'ntruna, par'că vine
Din adâncul 'firii pline
De răpaos.

Și cât vezi în depărtare
Viu nimic nu se ivește. . .
Iată însă, colo 'n zare
Mișcător un punct răsăre
Și tot crește.

Poate-i vr'un bătut de soartă,
Care-aleargă pe câmpie
Intr'atâta lume moartă!
Dor îl mână, griji îl poartă.
Domnul știe!

Poți acum să-l vezi mai bine :
E femeie, o sârmană,
Strâns la piept în scutec ține
Un copil ; și în târg ea vine,
Vine 'n goană.

De călduri dogoritoare,
Foc aprins îi arde chipul;
Un cuptor e roșu soare,
Și cărbune sub picioare
E nisipul.

Când ajunge la fântână,
Jos pe-o pajiște săracă
Pune-odorul ei. Din mână
Saltă cumpăna bătrână
Și se pleacă.

Scârțâind, din nou ea crește
Mama toarnă cu tot zorul
Apă 'n pumni, și se grăbește
La copil și-i răcorește
Obrăjorul.

Bea apoi și ea pe fugă
Merge iarăș după asta
La copil și-i dă să sugă;
Frânt'apoi pe-o buturugă
Stă nevasta.

Și e liniște pe dealuri
Ca 'ntr'o mânăstire arsă :
Dorm și-arinii de pe maluri
Și căldura valuri valuri
Se revarsă.

Nici un nor văzduhul n'are
Foc sub el să mai ascunză;
Nici o pasăre prin zare
Nu se mișcă 'n lumea mare
Nici o frunză.

Singur vântul, colo, iată,
Adormise la recoare
Sub'o salcie plecată
Somnoros în sus el cată
Către soare.

Mai e mult ! Și ca să-i fie
Scurtă vremea, până pleacă,
El se uită pe câmpie,
Flueră și nu mai știe
Ce să facă.

Dar de-odată se oprește :
Peste ochi își pune-o mână
Și zâmbind copilărește
Curios și lung privește
Spre fântână

IARNA PE ULIȚĂ

A 'nceput de eri să cadă
Câte-un fulg, acum a stat
Norii s'au mai răsbunat
Spre apus, dar stau grămadă
Peste sat.

Nu e soare, dar e bine,
Și pe râu e numai fum.
Vântu-i liniștit acum,
Dar năvalnic vuet vine
De pe drum.

Sânt copii. Cu multe sãnii,
De pe coastã vin țipând
Și se împing și sar rãzând ;
Prin zãpadã fac mătãnii.
Vrând-nevrând.

Gurã fac ca roata morii :
Și de-avalma se pornesc,
Cum prin gard se gâlcesc
Vrãbii gureșe, când norii
Ploi vestesc.

Cei mai mari acum din sfadã,
Stau pe 'ncãerate puși ;
Cei mai mici, de foame-aduși
Se scâncesc și plâng grãmadã
Pe la uși.

Colo 'n colț acum rãsare
Un copil, al nu știu cui,
Largi de-un cot sînt pașii lui,
Iar el mic, cãci pe cãrare
Par'cã nu-i

Haina-i măturând pământul
Și-o târăște-abea, abea :
Cinci ca el încap în ea,
Să mă bată, soro, vântul
Dac'o vrea !

El e sol precum se vede,
Mă-să T-a trimis în sat,
Vezi, de-aceia-i încruntat,
Și s'avântă, și se crede
Că-i bărbat.

Cade 'n brângi și se ridică
Dând pe ceafă puțintel
Toată lâna unui miel :
O căciulă mai voinică
Decât el.

Și tot vine, tot înoată,
Dar de-odată cu ochii vii.
Stă pe loc — să mi-te ții !
Colo, sgomotoasă gloată,
De copii !

El degrabă 'n jur chitește *Încearcă să găsească,*
 Vr'un ocol căci e pierdut. *caută*
 Dar copii l-au văzut
 Toată ceata năvălește
 Pe 'ntrecut.

„Uite-i mă, căciula, frate,
 Mare cât o zi de post —
 Aoleu ce urs mi-a fost!
 Au subdânsa șapte sate
 Adăpost!”

Unii i-au grăbit la vale,
 Alții 'n glumă parte-i țîn
 Uite-i, fără pic de vin
 S'au jurat să mbetă n'cale
 Pe creștin.

Vine o babă încet pe stradă
 În cojocul rupt al ei
 Și încins cu sfori de țel
 Stă pe loc acum să vadă
 Și ea ce-i,

S'oterește rău bătrâna
 Pentru micul Barba-cot.
 „A-ți înebunit de tot —
 Puiul mamei, dă-mi tu mâna
 Să te scot!

Ci-că, vrei să stingi cu paie
 Focul când e în clăi de fân,
 Și-apoi zici că ești Român!
 Biata bab'a 'ntrat în laie
 La stăpân,

Ca pe-o bufniț'o 'nconjoară
 Și-o petrec cu chiu cu vai,
 Și se țîn de dânsa scailu,
 Plină-i strâmta ulicioară
 De alaiu,

Nu e chip să-i faci cu buna
 Să-și păzească drumul lor!
 Rid și sar 'ntr'un picior
 Se 'nvărtesc și țipă 'ntr'una
 Mai cu zor.

Baba și-a uitat învățul:
Bate, 'njură dă din mâni:
„Dracilor, sânteți păgâni?
Maica mea! Să stai cu bățul
Ca la câni!”

Și cu bățul se 'nvârtește
Ca să-și facă în jur ocol;
Dar abia e locul gol,
Și mulțimea năvălește
Iarăși stol.

Ast-fel tabăra se duce
Lăfăind în chip avan:
Baba 'n mijloc căpitan
Scuipă'n sân și face cruce
De satan.

Ba se răscolesc și câinii
De prin curți și sar la ei.
Pe la garduri ies femeii,
Se urness mirați bătrânii
Din bordei,

„Ce-i pe drum atâta gura?”
 „Nu-i nimic. Copii strângari.”
 — „Ei auzi! Vedea-i și mari.”
 Par'că trece-adunătură
 De Tătari!”

Și cu bățul se învârtoste
 Ce să-și face în jur ocol;
 Dar aici e locul gol
 Și mulțimea năvălește
 Iatăși stol!

Astfel tabăra se duce
 Lătând în chip avânt;
 Baba 'n mijloc căpitan
 Scuipă 'n sân și face cruce
 De satan.

Ba se răscolesc și câinii
 De prin curți și sar la ei.
 Pe la garduri țes țenel
 Se umresc mîșcați bătrânii
 Din pordei.

FLACĂRI POTOLITE

E cald De drum îndelungat
Picioarele de-abia-l mai țin,
 Și-i cale pâna 'n sat!
El e flămând și e 'nsetat
 Și-i slab, că e bătrân.

Tot da către fântână zor.
Sub teiu, la margine de drum,
 S'oprise pe rezor;
Aici la loc răcoritor
 Sfârșit stetea acum.

Pe-acelaş drum de soare plin
 Veniau doi inşl : îngârboviţi
 Un moş cu umblet lin,
 Şi-o copiliţă. S'au oprit
 Sub teiu, lângă străin.

Şi-au dat bineţe şi-au tăcut.
 Streinul par'că se gătea
 Să plece, şi-ar fi vrut
 Să fugă dac' ar fi putut —
 Şi sta şi se gândeà.

Intr'un târziu el a 'ntrebat,
 Privind aşà pe deal, răsleţ ;
 „Depart-e-i până 'n sat?
 Să nu vă fie cu bănaţ:
 Intreb. că sânt drumeţ“.

„Când eşti voinic ţi-e dealu 'ntins
 Ca şesul ici... dar pentru noi
 E drum cu dinadins“.
 Şi-au stat tăcuţi, că i-a cuprins
 O jale pe-amândoi.

Și iarăși a 'nceput cuvânt
 Streinul, tremurat și rar,
 Uitându-se 'n pământ:
 „Am mai umblat pe aici... dar sânt
 Amar de ani, amar!

„Știam și oameni...” El și-a dus
 Pe tâmpile mâna 'ngândurat:
 „Ședeă pe vale 'n sus...
 „Ion al Anei... ci-că Rus
 Din moș; l-or fi 'ngropat?”

„Ion al Anei... L'ai știut.
 E mort de-un veac! Și bun creștin,
 Tot cinste ne-a făcut.
 Dar multe, Doamne, l-au bătut
 'l-a fost paharul plin“.

„Era bogat?” — „Era. Și-a fost
 Cuminte om; dar nu știu cum,
 Așa i-a mers de prost.
 E rău când anu 'ntreg ți-e post,
 Și mesa când ți-e 'n drum.

„Nevasta i-a murit; și-apoi
 l-a ars și casa; i-a trăsnit
 De-odată patru boi.
 Trăia la praguri, și 'n nevoi
 Că 'n urm' a 'nebunit.“

„Nebun, din ce? — „Cuvântul meu
 Și-al attora, eșyon prins sat;
 Dar știe Dumnezeu
 Din multe toate, — zic și eu,
 Dar, urma, din băiat.“

„Era mișel?“ Ba nu de loc; is tot
 Dar singurul a tot zorit
 Să-și bage capu 'n foclo
 S'omoare pe-un flăcău la joc
 Și-i dus de-atunci, fugit.“

„E dus de-atunci... Dar ce-au avut?“
 — „O fată... vezi, că n'are rost
 Să spun dela 'nceput.
 Nimicuri... ei!... și ce-a făcut
 Destul de rău a fost.“

De frica ocnei s'a răsnit,
 Și-i dus de atunci. Mai știu și eu!
 Așa i-a fost merit.
 Dar bun băiat! De-o fi murit
 Să-l ierte Dumnezeu“.

Străinul par'că n'auzea
 Cuvintele; pe gânduri dus,
 Sta piatra și tăcea.
 De-odată par'că făr' a vrea
 Ridică ochii 'n sus.

„Nepoată-ți e?“ Și-a arătat
 Spre fată. — „Cresc copii și eu
 E mă-sa colo 'n sat,
 Dar e rămasă de bărbat
 Și-i tânără, și-i greu!“

Sânt vădov de vr'o zece ani,
 Iar fata mea — mai bine-mi dau
 Averea la golani!
 Când faci copii, îți faci dușmani
 C'atâta minte au!“

E gata moșul de plecat,
Și spre străin întors apoi:
„Ți-e drumu 'ndelungat,
Și-i noapte. De n'ai gazdă 'n sat
Să vii să dormi la noi..“

„Că n'am... dar uite, nu e vînt,
Și-i cald. Sub cap o mână pui,
Dorm colea, pe pămînt
Iți mulțumesc!“—„Păi, Domnul Sfânt
Te poarte 'n paza Lui!“

El trist privind în urma lor
Cum se duceau spre sat grăbiți
Rămase gânditor
Și frînt ca oamenii când mor,
Cu ochii încremeniți.

Când i-a pierdut din ochi, voi
Să se ridice, și-a crezut
Că moare 'n câmp aci,
Ca prins de friguri șovăi
Și 'n urmă a căzut.

Târziu de tot s'a ridicat,
Și ochii-i se făcură grei
Ca celui îmbătat,
Și spre fântână s'a plecat
Privind în fundul ei.

Apoi el scoase tremurând
Din traistă-i un cuțit de oțel,
Și dus așa de-un gând
Strângea cuțitu 'n pumn, cătând
Cu-atâta drag la el!

Mult timp în mână l'a 'nvârit.
De patru-zeci de ani purtă
Cu el acest cuțit:
Eră pentr'un dușman menit —
Ce dulce gând eră!

Și-acum... acum e de prisos!
Și 'ncet cu încetul desfăcut
Din pumnul strâns vârtos,
Spre adâncuri, vîjăind în jos,
Cuțitul a căzut!

Tovarăş drag! de patru-zeci
De ani. ai fost viaţa lui!
 Şi-acum tu mort petreci—
Dar taina voastră 'n veci de veci
 La nimeni n'o s'o spui!

Bătrânul s'a înălţat apoi,
Spre deal ca un copil privind:
 Ah, dealuri scumpe, voi!
Bieţi ochi, slabi şi numai doi,
 Puţine zări cuprind!

Cărarea asta, o ştia,
Şi colo stânca de adăpost
 Pe ploaie 'n vremea grea
Şi parc' acelaş vânt bătea,
 Şi toate cum au fost

E sat dincolo—drum umblat
Şi dealul mic, uşor să-l sui—
 Aici l-a legănat
Măicuţa lui şi aici în sat
 Sînt morţi părinţii lui!

Măcar din deal, așa ca 'n zbor,
S'arunce ochii 'n jos spre văi,
Spre sat, spre casa lor!..
Vor fi bătrâni, ei poate mor.
Și-atunci erau flăcăi!

Dar nu... în sat el ce-ar căta!
El știe tot ce-ar mai vrut
Să știe 'n viața sa.
Sunt morți ai lui! El un pierdut
Mai bine-i poate-așa!

Și parcă neștiind nici cum,
Prin iarbă el și-a pipăit
Toiagul său acum,
Și-apoi porni.. pe-acelaș drum
Pe carele-a venit

Sosise noaptea. Din Apus
Se resfira fierbând un nor
De-un rece vânt adus.
Sburau țipând cocori pe sus
Cu glas tânguitor.

Mereu se depărta de sat
Bătrânul, slab cu ochii plini
De lacrimi și bănat —
Mergea de-un gând nebun purtat
Să moară 'ntre străini!

CÂNTEC

A venit un lup din crâng
Și-alerga prin sat să fure
Și să ducă în pădure
Pe copiii care plâng.
Și-a venit la noi la poartă
Și-am eșit eu c'o neua :

„Lup flămând cu trei cojoace
„Hai la maica să te joace“—
Eu chemam pe lup îcoace,
El fugea 'ncotro vedea.

leri pe drum un om sărac
 întreba pe la vecine :

„Poartă-se copiii bine ?

Dacă nu, să-i vâr în sac !

Și-a venit la noi la poartă

Și-am eșit eu și i-am spus :

„Puiul meu e bun și tace

Nu ți-l dau, și du-te 'n pace !

Ești sărac, dar n'am ce-ți face !

Du-te, du-te!“ și s'a dus.

Și-a venit un negustor

Plin de bani, cu vâlvă mare,

Cumpăra copii pe care

Nu-i iubește mama lor.

Și-a venit la noi la poartă

Și-am eșit și l-am certat :

N'ai nici tu, nici împăratul

Bani să-mi cumpere băiatul :

Pleacă 'n sat, că-i mare satul

Pleacă, pleacă!“ Și-a plecat.

DIN COPILĂRIE

Indure-se Domnul de noi!
Azi spaima cu ochii de sânge
Aleargă prin codru și plânge
Iar pletele-i pline de ploi
Se luptă prin noapte cu vântul!
Se 'ndoaie stejarii bătrâni,
Se 'afundă pământul!..

Un muc de opaiț ardea —
Proptind pe genuchii tăi cotul,
Stam, mamă, pe gânduri cu totul;
Și ploaia 'n fereastră bătea.
„Ah, dacă știam eu, că minte
De-atâtea ori norul de sus,
Pădurii de ce nu i-am spus
Să fie cuminte!

„Văzusem un nor mohorât
Venind din adâncuri de zare,
Simțiam, că el n'afl'alinare,
Că, singur așa, i-e urât,
Dar ce-avea și codrul să-l cheme?
Și-atâta vru norul! Și-apoi
Au prins să vorbeasc'amândoi
Să-și treacă din vreme.

„Eu nu știu nimic ce-au vorbit
Și-atâtea vorbiră de multe!
Dar n'a vrut în urmă s'asculte
Pădurea, căci tot a clădit
Din vârvuri; iar norul de ciudă
Mai negru mereu se făcea,
Mereu și pădurea râdea
Nevrând să-l audă,

Și-apoi, dup'o vreme văzui
 Că dânșii la ceartă 'ncepură.
 Că norul tot spune din gură
 Mai știu și eu ce de-ale lui.
 Tăcuse pădurea! Ah, mamă
 Așa de puțin a tăcut!
 Și-apoi cu mânie-a 'nceput
 De-odată să geamă.

„Stejarii cu hohot isbeau
 Adânc răsvrătita coroană,
 Iar norii 'n văzduhuri în goană
 Cu urlet de groază veniau.
 Ah mamă, ce luptă cumplită!
 Și 'n urmă 'n văzduh se făcu
 Așa de 'ntuneric! Și fu
 Și noaptea sosită.

„Și-auzi-i tu, mamă cum gem?
 Prin noapte se bat a perire,
 Ca orbii se bat în neștire!
 Dar codrul e slab, și mă tem
 Că poate să-l bată dușmanul!
 Eu nu vreau să fie bătut;
 Eu codrului vreau să-i ajut
 Să-l apăr sărmanul!“

Și mila mă 'mpinge spre prag.
 Tu, mamă, m'oprești zâmbitoare:
 „E codru voinic și nu moare!
 Iar Domnului codru-i e drag,
 Și-l apără Domnul!“ Mi-e ruptă
 Puterea, și 'n urmă mai rar;
 „Aș vrea pe fereastră măcar
 Să-l văd cum se luptă!“...

Mă culci. Și n'am pace în pat.
 Sărmanul meu codru! Și 'ntr'una
 Tot crește năpraznic furtuna
 Și codrul e singur lăsat!
 Un trăznet îmi sperie somnul!
 Pe perne eu capu-mi ridic
 O, codru e mult și voinic
 Și-l apără Domnul!

Târziu e, și-opaițul e stins.
 E liniște 'n casă. Afară
 E rară și 'ntr'una mai rară
 Vuirea — și somnul m'a prins...
 Eu țin ca un frate cu tine!
 Ridică tu tabăra ta
 Tu codrule nu te lăsa
 Și luptă-te bine!

Și-a doua zi când îmi văzui
lubitul meu codru 'n picioare,
Și cerul albastru cu soare,
De chiote abia mai putui
Râdea fericită pădurea,
De luptă nimic nu-i păsa:
Privea către cer și cânta,
Gândindu-se-aiurea!

I S P I T A

Ei, acum te uiți la cană,
Că s'a spart! Dar dă-o 'n foc!
Nu-mi fi inimă dușmană
Când vezi răul lângă mine —
Haide prinde-mă mai bine
De mijloc!

Uite-mi hainele, ca spuma,
Le-am țesut cu mâna mea;
Zici în gândul tău acuma!
„Ce mai puiu de căprioară!
„Vezi, așa o văduvioară
Mi-ar plăcea!“

Ha, ha, ha! Să-ți meargă veste
De șiret!... Ei, cine-mi ești!
Tragi cu ochiul la neveste;
Treci prin sate ca 'mpărații!
Da, te-or bănui bărbații
 Și-o pățești!

Spune-mi drept: ți-au spus vr'odată
Popii că păcate-ți scriu
Dacă 'mbrățișezi vre-o fată?
Să nu-i crezi! Ei știu Psaltirea,
Dar ce foc o fi iubirea
 Nici nu știu.

Nu-ți plac ochi verzi? Ei, iacă
Uite-ai mei! Nu te uita
Prea cu dor, că pot să-ți placă!
O, sânt tineri zeci și sute
Cari ar vre să mi-i sărute
 Și eu ba!

Hoțule! Te uiți la mine!
Știu eu, ce gândești acum,
Că de-acea ți-e rușine —
Eu de-aș fi flăcău odată
Nu m'aș rușina de-o fată
 Nici decum.

Iacă... stau pe la fântână !
 Dă-mi cârligul... Aoleu
 Nu mă strânge-așa de mână !
 Nu m'ai strâns ? Și-ți vine-a plânge ?
 Haid' degrabă și mă strânge
 Că eu vreu.

Crezi că nu ? Ba cum s'arată
 Știi tu, fata cum s'o 'mpaci.
 Ori te superi tu pe-o fată
 Când o strângi și ea te 'njură ?
 N'ai pățit ? la taci din gură
 Că te faci!...

Și mi-e cald ! Și uite 'n față
 Sânt aprinsă ; și zău nu,
 Nimeni nu m'a strâns în brațe
 Mijlocelul meu frângându-l, —
 Dacă n'ai de-acuma, gândul,
 Poate tu !

Vrei să bei ? Și nu ți-e teamă
 Că mi-e olul descântat ?
 Cine bea să poarte seamă
 Să sărute pe stăpâna
 Olului... nu pune mâna,
 Că te bat !

Ei, mă duc acum. Deseară
 Iarăş viu! Şi spune-mi drept
 Vii şi tu? Te 'ntâmpin iară
 Ca şi eri, cu vase pline!
 Nu veni! Şi să ştii bine
 Că te-aştept!

VITTORELLI

Şi am dat şi mie la sărbătoare
 Şi am fost în pace şi în
 Mi-am dat în pace şi în
 Şi am dat şi mie la sărbătoare
 Şi am fost în pace şi în

VINTOASELE

Să ne ferească Dumnezeu
Și-audă-ne din cer cuvântul!
Mi l-a 'nghițit acù pământul,
Și-atâta om aveam și eu!
Mi-l-am întors în pat cu mâna,
Și-am fost la babe și la vraci
Și-am dat și milă la săraci —
Și mi-a murit la săptămâna!

De suflet noi voiam să-l dăm
Și-l detem gata 'n mâna morții !
Era voinic; trăsesse sorții,
Și-am tot zorit să-l însurăm.
Găsisem una mai de gazdă —
Căci nu eram nici noi din drum
Dintâiu n'o vrusese nici decum
Dar s'a mai dat și el pe brazdă.

Și ne-am gătit după puteri,
Cu lăutari s'aducem fata.
Cu vin și chef, precum e data —
Țin minte toate, ca de eri.
Și câți nuntași ! Să-i spue pragul !
Și-afară ger ca la Crăciun,
Mireasa ici, dincolo nun,
Și 'n mijloc el, mai mare dragul !

Și-așa de-odată i-au cuprins
Călduri — ca fost și cald în casă —
El a ieșit de după masă
Imbujorat de vin și aprins.
Și până să băgăm de seamă,
Vântoasele-și făcură rost —
Și dacă nu știu ea ce-a fost,
Atunci eu nu știu cum mă cheamă !

În curte el de vorb' a stat
 Cu doi flăcăi. Și vezi de-odată
 Așa din vorbă așezată
 Gemu cu glasul înfundat ;
 Apoi cu mânilor-amândouă
 Și-a rupt cămașa de pe el —
 Flăcăii spun, dar nu la fel ;
 Dar drept e, cum vă spun eu vouă.

Că vâjâia vârtej de vânt,
 Pe când vorbeau : plecase răul !
 Și undele 'ngițind flăcăul
 L'au ridicat de pe pământ.
 Și se făcu 'n văzduh roșeață
 Ca 'ntr'un pahar de sânge-umplut —
 Băiatul meu era pierdut.
 Când s'a mai limpezit de ceață !

- Ce-a fost apoi — la Dumnezeu
 Sânt toate câte sânt să fie !
 Ce-a fost apoi, pământul știe ;
 Dar spui ce-am auzit și eu
 Că l-au văzut fugând orbește.
 Se jură vameșul, de-i ceri,
 Și doar el nu-i copil de ieri
 Să nu 'nțeleagă ce vorbește !

„Venia ca un nebun spre rîu,
 Din jos de pod! Şi cu mirare
 Eu stam să văd ce gânduri are,
 Că 'n vad e apa până'n brâu.
 Pe mal s'a desculţat în grabă,
 Trecând prin rîu. L'aş fi strigat,
 Dar m'am temut că-i apucat
 Şi-mi prind' cu necuratul treabă.

„Pe mal, dincolo nu-l văzui
 Să-şi tragă cismele 'n picioare.
 Fugea de-a razna pe răzoare
 Desculţ, așa — de maica lui!
 Vezi nu-i-au dat răgaz la multe!
 Şi eu l-am tot rugat frumos:
 „Să 'mbraci măcar ceva-şi pe dos“,
 Dar par'c'a fost el om s'asculte!

Şi-aşa 'n neştire d'au purtat
 Cum nici nu te gîndeşti cu gîndul
 Trei sate l'au purtat de-arîndul
 Şi-acolo, într'al treilea sat
 Bătu 'n fereastră la o casă —
 Ei, vezi, şi să te miri ce spun:
 Din om întreg te fac nebun,
 Şi din voinic, ne-om te lasă

Ei spun așa, că s'a ținut
Cu văduva din cas' aceea.
Dar eu nici nu cunosc femeea —
Și-a fost apoi, că nici n'am vrut
Să știu de ea. Și-am stat într'una
Am stat de el ca să-l însor,
Și el, văzând că-i tot dăm zor,
S'a lepădat de ea cu buna.

Și-acolo. Doamne, mi l-au dus,
De ni-a stricat tot rostul vieții!...
Și-l așteptam la horă, bieții, —
Și, galbeni-ceară, când ni-au spus
Flăcăii, cari au fost cu dânsul ;
Eu n'aveam lume pe pământ
Să știu pe care lume sânt.
Așa mă podidise plânsul.

A doua zi, pierit zăcea
In ieslea grajdului pe pae.
Și-ar fi putut din el să taie
Bucăți-bucăți, că nu simția.
N'avea putere 'n el să-și tragă
Nici sufletul, și-așa răpus
Zăcea pe țol cu fața 'n sus
Cu ochii stinși și fără vlagă.

În două zânele l'au rupt.
I-au stors și sângele cu 'ncetul
Căci nu putea să-și miște bietul
Nici ochii 'n cap ! Și mai i-au supt
Și glasul, ca pe mulți lăsându-l;
Iar noi din gură-i n'am putut
S'aflăm ce-a fost și ce-a făcut,
Și nu-i puteam ghici nici gândul !

Ii dase ceasul rău în drum !
De nu-mi eșia atunci din casă
Eu n'aș fi de copil rămasă.
Că l-aș avea băiat și-acum !
Așa . . . mi l-a 'nghițit pământul
Și-atâta om aveam și eu —
Să ne ferească Dumnezeu
Și-audă-ne din cer cuvântul !

DRAGOSTE INVRAJBITĂ

Fata sta la poartă, mă-sa la prilaz —
Nu știu ce-avea fata, că-i era necaz
Și umbla de colo până colo beată.
O vedea și mă-sa, că e supărată
Și că-i joacă 'n lacrimi ochii arși de foc,
O vedea prin casă că se 'nvârte 'n loc;
Prinde 'n mâni un lucru numai ca să-l prindă,
Iese 'n tindă, intră, iarăș iese 'n tindă
Și frământă casa cu nimic, așa.
Ieri cât a fost ziuă nu s'astâmpăra
Nici cât bați în palme, și-alerga silhue,
O trudia vre o taină și-ar fi vrut s'o spuie

Și, de multă trudă, n'a vorbit de loc.
 S'a culcat în urmă supărată foc
 Și prin somn într'una a vorbit cu șoapte.
 Astă dimineață s'a sculat de noapte
 Și-a tors două fuse până s'au sculat
 Ceilalți ai casei. Și-avea plânsă fața
 N'a vrut să mănânce. Toată dimineața
 N'a vorbit nici două, iar când a 'nceput
 Mă-sa cu ocară, fata s'a făcut
 Albă și-apoi verde și-a isbit din mână
 Fusul plin și furca și-a umplut de lână
 Lavițele vetrei. „Bine, fă, dar ce-i?”
 A luat în urmă cusătura ei
 Cea cu fiori — cămașă, soare de frumoasă —
 Și sa dus în pragul tindei, ca să coasă.
 Dup'un ceas de vreme, mamă-sa venind
 Nu știu ce să-i spuie, s'a crucind privind
 Cusătura fetei: „Nu vezi că se pierde?
 Unde-ar fi cu galben, ai cusut cu verde;
 Crucile pe umăr nu le-ai dus în șir.
 Numără, Simiono, numără pe fir;
 Trei le treci și două le despați de-o parte
 Ca să iasă forma scrisă ca din carte.
 Florile alțiței, tu le spânzuri sus
 Roșul de pe margini uite cum l-ai pus!
 Și-ai cusut cu negru fluturii pe coate,..!”
 A văzut Simina greșurile toate
 Și-a început să taie cusătura 'n rând
 Se uită la pânză! dar nebunu-i gând
 Alerga departe, numai foc și pară.
 Când se 'ntoarse 'n urmă mamă-sa de-afară

Și-a pus mâna 'n șolduri și-a privit-o drept
 „Ai stricat Simino, ce-ai cusut la piept!
 Ce-a fost bun; păi, uite mânecile-s rele!
 Ce-ai făcut? Stai beată și te uiți la ele!“
 Ea prinzându-și toate sculele 'ntrun loc
 Le-asvârli de-oparte: „dă-le mamă 'n foc!“

II

Avea biata fată ca de ce să-și poarte
 Sâmbetele însăși. Zi, că și la moarte
 S'a gândit Simina, dar la asta nu.
 Mă-sa e de vină! Mă-sa-i zise: „Du
 Câte-va și Linei, că și ea-ți aduce!
 Lina! Par'că fetei îi venea s'apuce
 Și de gât s'o strângă până va muri
 Lina, că din dânsa doar' le răsări
 Cearta cu Lisandru! Lina-i vinovată!
 Ieri, dela chindie, și-astăzi ziua toată
 S'a isbit cu gândul, tot pe gânduri stând,
 Par'că-i sta Lisandru prapur înaintea!
 Se muncia Simina să-și aduc' aminte
 Dând s'a prins la ceartă, pentru ce și cum?
 Ce-a zis el? Și dânsa ce-a răspuns, și 'n drum
 Cine-a fost s'audă? El a zis: „Ei lasă,
 Pentru-atâta lucru nu fii mânioasă!
 Dacăm zis-o, iartă, n'am să ți-o mai zic“.
 Ea s'a 'ntors grăbită, n'a răspuns nimic
 Și-a plecat. Lisandru într'un suflet vine:

„Nu te las, Simino vreau să mor mai bine!
 Nu te las acasă! Stăi că faci păcat!
 Uite, dă-mi o palmă și să fiu iertat!“
 El a hărțuit-o, n'a lăsat-o 'n pace
 Și o silea să rîdă. Hoața se preface!
 Ea smucindu-și însă grabnic brațul drept
 L-a lovit cu pumnul mânioasă 'n piept
 Ca s'o lase 'n pace! Și-a plecat nebuna!
 Asta-i ce o doare, asta numai una:
 L-a lovit! Lisandru, ca trăsnet cum sta
 A privit în urmă-i și-a strigat așa:
 „Nu te cunoscusem, fă, mai dinainte!
 Dar așa ți-e portul? Bine, ține minte:
 De pe mine-ți crească iarbă verde 'n prag“.
 Rău e și Lisandru. Dacă-l are drag
 Intr'atâta fata, — și el știe bine, —
 Cum îl rabdă locul, Doamne cum îi vine
 Suflet să mai umble zile supărat
 Pentru-o vorbă numai? El e om bărbat,
 N'o să-și prindă doară mintea cu'o femeie —
 Pentru ce s'aprinde? Pentru ce să iee?
 De bani buni prostia ori-cărei femei?
 Vezi, a lui e vina! Nu e vina ei,
 A voit să-și bată joc de ea, s'o strângă
 Cu țîțina ușii — și-i venea să plîngă
 De necaz! Sărmana, ea s'a încrezut
 Și-acum el în urmă vezi ce i-a făcut:
 I-a spus verde 'n față, că-i mai place Lina
 Ea-l iubește, biata, cum iubești lumina
 Ochilor, și toate-toate i le-a dat
 Și-acum el o poartă gurilor prin sat,

O 'nglotește 'n vorbe ca pe-o vinovată.
 Tuturor le spune, că Simina-i fată
 Mai așa-și-altminteri, toți știu dela el
 Că pe-un braț Simina are un negel:
 Vezi cum vine, Doamne, peste om năpatea?...
 Toată ziua fata s'a gândit la astea
 Și din toate una mai mult răsăria:
 Și-a bătut Lisandru joc numai de ea.
 Și gema Simina, foc acum pe dânsul,
 Și strângea din gură să-și înghită plânsul.

III

A venit Joiane. Fata 'și-a luat
 Donița, să mulgă. Era bine seară,
 Cald bătea prin frunze vânt de primăvară:
 Fratele Siminei, Nicu, tremurând
 Sta 'n cămașa-i lungă de copil, ținând
 Lumânarea 'n preajma doniței. Deodată
 El clătește ceara și îngânând arată
 Pe pământ cu mâna: „Uite ce-ai făcut“.
 Și târziu la urma urmei a văzut
 Fata, că de lapte donița e goală:
 Mult pe jos mulsese, și-altă parte 'n poală.
 Nicu e de vină! „Nu mai văd de fel!“
 Și-l isbi de oparte, și-a lovit în el,

Și plângând copilul și-a cătat cărarea
Ea luând din mână-i volnic lumânarea
O lipi de-o piatră ca să mulgă iar.
Nu mai era lapte, și mulgea 'n zadar
Ugerul. Iar vaca poate niciodată
N'a mai fost ca astăzi neastâmpărată.
Și-a 'nțetat Simina, că s'a ostenit
Când era prin tindă ea și-a amintit
C'a lăsat aprinsă alba lumânare.
„D'apoi ce? Atâta pagubă mai mare!“
Și-i sări d'odată gândul la vițel:
N'a lăsat în uger lapte pentru el
Și-l auzi, sârmanul, cât de jalnic muge:
„Ei dar ce-i o noapte! Mâne 'n zori va suge!
Și-a 'nălțat din umeri. Iac'așa!... Că-i pasă!
A intrat aprinsă și grăbită 'n casă,
Donița punând-o după ușa 'n cui.
Mă-sa stă crucită, „Păi acol' o pui?
Vino și strecoară laptele odată!“
Ea prinzându-și grabnic vasul, i-l arată
Mă-sei și-l izbește; „Ce să mai strecor?“
Și răstit se 'ntoarse fata într'un picior,
Și s'a 'ntors și mă-sa negrăind de teamă,
Nu cumva să bage omul ei de seamă,
Ce isprăvi îi face fata, c'apoi foc!
Și s'au pus la cină. Fata sta la foc.
Și când zice mă-sa! „Haida, fă, la cină!“
„Nu mănânc!“ răspunse și eși 'n grădină,

IV

Se 'nserase bine. Turmele trecând
 Zăngănea vr'un clopot, și veneau pe rând
 De la câmp. Amurgul înegrise zarea.
 S'auzea 'n departe tremurat cântarea
 Buciumului jalnic, ca un psalm în vânt.
 Și plângea Simina și privea 'n pământ
 Și-și vedea viața toată pustiită
 Dintr'o vorbă numai! Se simțea slăbită
 Ca d'un veac de boală. Toate-acum s'au dus!
 Și din ce? Simina n'avea chip de spus.
 Ieri, de către seară, a plecat Simina
 Ca să duc' o mustră de cusut la Lina,
 Prietena ei, poate cea mai bună 'n sat.
 Mă-sa 'n târg fusese ieri și-a cumpărat
 Mere; și Simina a luat trei mere
 Să le ducă Linei. Și Lisandru-i cere,
 Întâlnind-o 'n stradă, mărul cel ținut
 Pentru el! Ea-i dete însă necerut:
 De pe piept cămașa vesel ea 'și desface,
 Singur el s'aleagă mărul care-i place.
 „Dar dacă iau două?” — Bine dacă vrei
 Imi ajunge unu!” — Ear dacă iau trei?”
 Și Simila râde: „Mi le iei pe toate!
 Dacă-ți place, ia-le!” — „Tu te superi poate?”
 „Nu Lisandre; uite aș fi vrut așa,
 Să dau Linei unul, Lasă, că-i voi da
 Altă dată; Lina n'are doar să piară!”
 „Dacă-i pentru asta, fac eu astă-seară
 „Să 'ntâlnesc pe Lina, să-i dau mărul, vrei?”

„Eu ți-le dau ție, nu i le dau ei“.
 „Bine, îi dau mărul, spui că-i dela mine,
 Și-așa mi-e mai dragă Lina decât tine“.

.....

V

Ea stătea pe laiț sub cireș. Cu ea
 A venit și Turcu. Liniștit ședea
 Cânele de-alături și-și privea stăpâna.
 Brațul stâng 'nălțându-l, ea-și aduse mâna
 Până peste-obrajii rumeni și învolți,
 Iar cu mâna dreaptă apucând de colț
 Mâneca ei stângă își ștergea plânsoarea.
 Se pornise vântul prin cireș, și floarea
 A 'nceput să ningă șișăind domol,
 Și cădea pe pieptul și ge brațul gol
 Al Siminii, stându-i albă 'n poala rochii.

Două trei flori poate au ajuns în ochii
 Cânelui, și urmă cânele-a 'nceput
 Mârâind să miște capul. A tăcut
 Câte-va clipe și-a 'nceput mai tare.
 Fata tresărită se mira ce are
 Cânele, și blândă ea l'a mulcomit.
 N'auzea nimica. Vântul a clătuit.

Ramura pe care sta vr'o păsărică
 Și dormea, și biata sărmana s'a sbătut de frică
 Și-acel sgomot dase cânelui prepus.

Ce 'ntuneric! Fata s'a isbit în sus,
 Și simțea că-i arde capul tot, ca focul,
 Și de-amar năvalnic n'o mai ține locul.
 „Prea sânt eu nebună!“ Și pe când zicea
 S'a 'nălțat cu totul, hotărît avea
 Gândul să se ducă liniștit în casă.
 Dar simțea o mână grea cum îi apasă
 Pieptul și-o sugrumă, și o ține drept.
 „Ce să fac în casă? Dar aici ce-aștept?“
 Și-i venea să țipe ca dintr'o pădure
 Și-i venea să urle ca din foc să'njure,
 Și-i venea să plece, noaptea cum era
 La Lisandru-acasă. Ce e de-ar pleca!
 L'ar găsi prin curte, l'ar găsi la cină,
 L'ar ruga, spunându-i că el nu-i de vină,
 Și plângând i-ar zice: Nu fi supărat
 Bate-mă Lisandre că nu faci păcat!
 El e bun ca lumea, el le iartă toate
 El nu ține minte și-ar ierta-o poate!
 Și cu-aceste gânduri ea sa 'mbărbătat —

Dar în clipa asta Turcu și-a 'nălțat
 Capul, întorcându-l într'o parte țântă.
 S'a mișcat și fata și-a rămas ca frântă.

Și simțea că ochii-i ca de friguri ard.
 Cine-i? Ce-i acolo? S'auzea la gard
 Par'că-i om, ce vine. Se gândea Simina
 Că de bună seamă iarăși e vecina
 Tudora, că dânsa după obicei
 Rupe din gard vreascuri, când nu-i gardul ei.
 Dar pe vremea asta? Tocmai potrivită,
 Pe când toată lumea doarme liniștită.
 De-ar fi fost mai ziuă fata s'ar fi dus
 Drept la gard, și leicii furcă i-ar fi spus
 Vorbe de ocară, numai trei cuvinte,
 Că de mult tot fură gardul, ș'apoi minte,
 Dac'o 'ntrebi, și jură când e la prilej
 Că de-a pus ea mâna măcar pe-un gătej
 S'o găsească moartă mâne 'n zori vecinii.
 Ba a spus odată tatălui Siminii:
 „Ce te legi de mine? Hai, să vezi ce ard,
 laca 'mi sari cu vorba că eu fur din gard!
 Vrei să-ți fac eu poate gardul nou? Ba bine;
 Leagă-te de fată-ți, ce te legi de mine?
 Ea-ți despoae gardul —“.

Și Simina sta

Locului, de spaimă nici nu cuteza
 Să răsufle tare, ca să n'o audă
 Tudora, și-a prins-o tremurul de ciudă,
 Și simțea suindu-i sângele 'n obraz.
 „Slabă ești de înger!“ Și-i era necaz
 De slăbia de-astăzi, ca de-o făcătură,

Cânele într'una mârâia din gură
Ca să tacă, fata grabnic l-a adus
la pus capul 'n poală și pe ochi i-a pus
Mânile, de-odată a simțit că-i trece
Junghiul pe sub coaste, fulgerat și rece,
Și s'a strâns de spiamă toată lângă pom.
A văzut cu ochii, cum trecea un om
Prin grădină. Iată-! Ține 'n mâni, zăbunul
Par'că-s doi — e umbră! Nu, e numai unul.
Un tâlhar! Se duce spre fereastră drept.
Inima Siminei se bătea în piept
Ca pe mal un păstrăv, și vr'o două clipe
Nu-i venea răsufet. Și-i venea să țipe,
Se temea. Să tacă mai rău se temea.
Ar fi mers în casă, dar dac-o simțea
De pe pași tâlharul? S'ar grăbi să vie
Căta ea, s'o bată, Doamne cine știe
Ce om rău e dânsul, rău că altfel cum?
Vr'un fugit din ocnă care-ți sare 'n drum
Și te-omoară. Iată-l s'a oprit d'odată
Și tiptil s'așază la fereastră, iată
El își ține în mână pălăria, stând
Ca lipit de ziduri, și din când în când
Iși ivește capul, numai câte-o clipă
Și pătrunde casa și s'ascunde'n pripă.
Uite-acum se duce și-acum stă lipit
La fereastră casei cea din Răsărit,
Tot mai des privește, tot mai mult s'arată.
Par'că n'ar fi'n casă cel pe care-l cată.
Nu știu cum Simina nu se mai simția.
Ii venea să creadă și tot nu credea,

Dar în urmă omul s'a întors odată
Drept, așa că fata îi văzù curată
Fața 'n zarea lampei. Roșie s'a făcut
Și-i venea să rîdă de ce s'a temut.
Și-ar fi rîs cu hohot, dar cu mâna stîngă
Și-a 'nvelit obrazii și-a 'nceput să plîngă.

VI

Se zărea de lună. Cănele-a lătrat
La străin, dar vesel fuga el a dat
Ca să-i lingă mâna și să i se-arate
Prieten. Și-atunci glasul plîngătoarei fete
Se 'ncearca să cheme cănele 'napoi,
Numai ca s'audă hoțul, că sînt doi
În grădină. Vîntul, gata să se culce,
Murmura o rugă doinitor de dulce.

VII

„Nu ești supărată?„ — Nu' dar tu?“ — „Nici eu
Și mă erți? — „Lisandre, eu am fost de vină!..

Răsărise luna, galbenă și plină,
Ca o fată blîndă care'n chip duios
Vine sus din ceruri să ne-aducă jos

Liniștea și pacea zărilor albastre
Și cu dor să umple sufletele noastre.

Sub cireș iubiții mult timp au rămas.
Când din ușa tinzii s'auzi un glas
Mustrător, dar dulce: „Unde ești, Simino.
Ne culcăm! Pe ușă pui zăvorul, vino!”

FATA MAMII

Cânta cu glas de-abia învult

O doină ce-au adus-o 'n sat

Flăcăi de peste Olt.

Spunea cum geme 'n vânt pădurea ;

Spunea de-un trandafir brumat,

În doina ei ; de-un ulm rotat

Și de-o iubire cu păcat

Sosită de pe-aiurea

Cosea pe prag. Dar nu știu cum

Azi prea tot se uita la ea

Creștinii de pe drum.

În prag era și prea lumină.

A 'ntrat în casă. N'ajungea
Lumină 'n geam, și nu vedea;
S'a dus sub nuc. Dar îi părea
Pustiu azi prin grădină.

Și iar pe prag. Mai pe 'noptat
A mers s'ăfâțe 'n vatră foc,
Să facă de mâncat.
Sosise tată-său din luncă
Și mamă-sa din iarmaroc.
Ca un copil gonit din joc.
Ea tot umbla din loc în loc
Și-a greu, ca de poruncă.

„Ți-e fată, rău, de nu cinezi?“
— „Mi-e rău!“ Și-apoi eși curând,
„Mi-e rău .. — așa cum vezi?“
Iar tată-său, ca și-altă dată,
N'a dat acestor vorbe rînd
Dar biata mamă 'nțelegând
A stat ce-a stat, și-i dete 'n gând
Să iasă după fată.

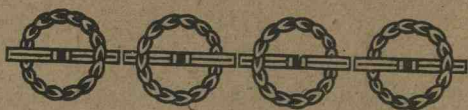
Bărbatul, singur în bordei,
S'a pomenit așa ca 'mpins
Cu gândul la femei.
Și se ciudea ce-i asta iară?

Și dup'o vreme l'a cuprins
Ne-astâmpărul cu dinadins !
Nebune sânt ? Ori, ce le-a prins
De stau așa pe-afară ?

Isbindu-și pânea 'nviforat,
Bătu cu ciudă din picior
Și repede-a plecat.
S'a poticnit de-un lemn în tindă
Și-și mai făcu mâniei zor.
Dar unde-o fi ? de joc li-e dor ?
Pe unde-ò fi, de maica lor,
Ce horă au să 'ntindă !

Dar când ajunse la prilaz
A stat năuc, și un sloiu părea
Că-i trece peste-obraz.
Vedea 'n năpraznica-i mirare
Cum una pe-alta se ținea
In brațe strâns și nu-i venea
Resufletul, că le-auzea
Plângând ca la 'ngropare

PRUTUL

Prutule, tu vii turbat
Și cu sânge-amestecat,
Și n'ai pace și-alinare
Și n'ai loc cum vii de mare:
Ce ți-e iar de spumegare?
Și-aduci arme ghintuite,
Trupuri de voinici ciuntite,
Steaguri de oștiri păgâne
Și cai roibi fără de frâne!
Iar de maluri te isbești
Capete moldovenești
Și prin radăcini încurci
Bărbi, cărunte, bărbi de Turci
Spune, Prutule, măi frate,
Spune-mi, ale cui păcate?

— Oliolio! voinic durut
De când sânt pe lume Prut
Ce văzui n'am mai văzut!
Cât cuprinzi cu ochii 'n zare
Numai tunuri, numai care,
Numai Turci bătrâni călare,
Numai Turci, numai Cazaci.
Multă-i frunza pe copaci,
Dar de stai și seama faci
Tot erau mai mulți Cazaci.
Barba lor le bătea brâul
Și ținea cu gura frâul,
Pe-unde trec ei duc pustiul!
Și când i-am văzut creștine,
Că iau calea către mine,
Și când le-am văzut mai bine
Ochii cu fulgerătura,
Pletele cu sbârlitura.
Bărbile cu 'ncălcitura,
Eu de maluri m'am isbit
Prins de friguri și 'ngrozit,
Că mi se 'negrea vederea
Și mi se topea puterea
Și-amărât steteam ca fierea!

Dar când mă 'ntorsei spre deal,
Maică ce văzui pe mal!

Cât ai face cruce-odată.
Mă-re iacă mi s'arată
Moldoveni, știuții mei,
Prăfuiți și puțintei
Nici să nu te uiți la ei —
Și veniau, veniau, veniau,
Turcii 'n bărbi bolboroseau.
Că pe mal ei ce-ți vedeau?
Vedeau fulgeru 'n picioare,
Alb de arme lucitoare
Și 'nfrățit cu sfântul soare,
Vedeau Vodă bogdănesc:
Dare-ar Domnul să trăesc
Să mai stau să-l mai privesc
Zărilor-alergându-le,
Vifor măsurându-le!
Fulger desplicându-le!
Calu 'n vânt i se 'ncurca
Prin urdii îmi fulgera,
Brazdă 'n urmă-i revărsa.
Brazdă roșie 'nflăcărată
Tot cu sânge-amestecată —
N'am mai văzut niciodată!
Iar cel Vodă bogdănesc
Da năvală 'n căzăcime,
Și da proșca 'n tătărime
Iama prin ianicerime,
Și prin deset năvălea
Desetul de mi-l rărea

Și pe Turci cum îi isbia,
Zarea nu-i mai încăpea !
Și-mi părea de-atâta bine
Că vedeam că vremea vine
Și-au să 'ncapă ei și 'n mine!

Oliolio, ce pui de leu !
Dragă-i fu lui Dumnezeu
Și mult bine-a mai avut
Mama care l-a născut !
Că-l vedeam cum umblă roată
Și-alearga câmpia toată.
Luând gloate după gloată
Și 'mpingându-le mereu
Tot încoa' spre adâncul meu !
S'au încăerat pe mal
Om cu om, și cal cu cal,
Și din piepturi se isbeau
Și cu dinții se rupeau,
Și grămezi-grămezi cădeau.
Morții 'mi închideau cărarea
Sângele îmi mărea vărsarea,
Groaza mai creștea turburarea
Și de aceia vin urlând
Arme, steaguri aducând
Și cai roibi fără de frâne
Și stăpâni de oști păgâne.

Și de-aceea vin turbat
Mânios și spumegat
Că de-atâta uluire
Nu mai pot să-mi viu în fire!

DECEBAL CĂTRE POPOR

Viața asta-i bun pierdut
Când n'o trăiești cum ai fi vrut!
Și-cum ar vrea un neam călău
S'arunce jug în gâtul tău :
E rău destul, că ne-am născut,
Mai vrem și-al doilea rău?

Din zei de-am fi scoborîtori,
C'o moarte tot suntem datori !
Tot una e dac' ai murit
Flăcău ori moș îngârbovit;
Dar nu-i tot una leu să mori
Ori căne 'nlănțuit.

Cei ce se luptă murmurând,
De s'ar lupta și'n primul rând
Ei tot atât de buni ne par
Ca ori și care lași fugar!
Murmurul, azi și ori când,
E plânset în zadar!

Iar a tăcea și lașii știu?
Toți morții tac! Dar cine-i viu
Să rătădă! bunii rătăd și cad
Să rădem dar, viteaz răsad,
Să fie-un hohăit și-un chiuot,
Din ceruri până 'n iad!

De-ar curge sângele pârău,
Nebiruit e brațul tău
Când morții 'n față nu tresari!
Și însuși ție-un Zeu îți pari
Când râzi de ce se tem mai rău
Dușmanii tăi cei tari.

Ei sânt Romani! Și ce mai sânt?
Nu ei, ci de-ar veni Cel-sfânt,
Zamolxe, c'un întreg popor
De zei, i-am întreba: ce vor?
Și nu le-am da nici lor pământ
Căci ei au cerul lor!

Și-acum, bărbați un fier și-un scut
E rău destul, că ne-am născut :
Dar cui i-e frică de rășboi
E liber de-a pleca 'napoi,
Iar cine-i vânzător vândut
Să iasă dintre noi!

Eu nu mai am nimic de spus!
Voi brațele jurând le-ați pus
Pe scut! Puterea este 'n voi
Și 'n zei! Dar vă gândiți, eroi,
Că zeii sunt departe sus,
Dușmanii lângă noi!

F R A G M E N T

În vale văd căscioara cu ștreășină de brad ;
Aud, târziu prin noapte, păraiele ce cad
Cu vuet de pe dealuri ; și 'ntinsele păduri
În cor își cântă doina, cu zeci de mii de guri.
Acum un trăsnet frânge cu hohot repetat
Un brad din fața casei.

De vuet deșteptat

Tresar și'n chinul spaimei fiorii mă cuprind
Că nu te văd prin casă. Dar iată, vii zîmbind,
Și caldă-ți simt suflarea pe-obrazul rece-al meu.
„De ce să-ți fie frică ? E sfântul Dumnezeu
Din cer, și-acum vorbește cu brazii pe pământ !

A lui e și furtuna, și-a lui, iubite, sânt
Și brazii. Și nu face El rău la ce-i ai Lui...“
Par'că știam eu asta, și nu 'ndrăsneam s'o spui!
De ce să-mi fie frică?

Te pleci și mă desmierzi;
De drag, o dragă mamă, mă afli și mă pierzi
Din ochi; îmi ei o mână și'n mâna ta o strângi
Și-mi faci cu dânsa cruce pe piept, și par'că plângi.

Iar azi tu plângi într'una... Ori poate-așa cred eu,
Căci azi tu-mi ești departe, și tu și Dumnezeu.

PE DEAL

I

Ah! e mult de-atunci! Cărarea
Netedă pe deal urca;
Dealul plin de flori era
Și albastră zarea.

Azi poteca e urâtă,
Face cōtitori în drum,
Dealul e cu spini acum,
Zarea mohorâtă.

Nu mai sînt copii s'alerge
După cuiburi, după flori!
Și pe culmi, în sărbători
Nimeni nu mai merge!

II

Mai trăiești, și-ți merge bine,
Vechiu străjer? Nu m'ai uitat?
E de mult de când n'am stat
Ultimele sub tine.

Tot aici? Amar e gândul,
Vecinic nemișcat să stai:
Vezi de-atunçi eu alergai
Lumile de-arîndul!

Ce te miri? Eu viu fîrtate,
Trist așa și liniștit —
Sînt bătrîn! M'au obosit
Căile-alergate.

Tu cântai, și 'ndepărtare
Eu priveam răsând pe lunci!
Eu m'am cumișit de-atunci,
Râd așa de-a-rare!

III

Iar de-aici, din zarea culmii,
Șir de dealuri eu privesc;
Culmea lor o 'mpodobesc
Ca și tine ulmii.

Satu 'n vale pe-o colină.
Mic și vesel: colo 'n fund
Uite-l verde și rotund
Nucul din grădină!

Iar, pe sub colină, râul
Curge 'ncins pe lângă ea
Tocmai cum pe draga mea
O încinge brâul.

Și sburdalnic de pe coaste,
Gureșe pâraie cad;
Plopîi stau pe mal, la vad
Ca soldații 'n oaste.

Plopîi! Mă cunosc ei bine.
De copil! Acum șoptesc,
Dau din cap și lung privesc
Buimăciți spre mine.

IV

Iată luncile 'nainte;
Gardul țarinei mai sus!
E nebun! Ah, mi-am adus
Și de ast' aminte.

Gardul, în copilărie,
Vecinic l'am asemănat
C'un nebun care-a plecat
Razna pe câmpie.

Și râdeam, făcându-i glume ;
El tăcea răbdând mereu.
Câte n'am văzut și eu !
De atunci pe lume!

Am văzut, mânați de soarta
Vremurilor, bieți sărmani
Alergând pe la dușmani
Ca să-și afle moartea !

Garđu 'n zări rîzînd s'afundă
Și mă tem a-l mai privi:
Azi, sarcastic, el ar fi!
Gata să-mi răspundă !

V

Pe sub marginea pădurii
Borii pasc pe lângă car!
Din pădure geme rar
Sgomotul săcurii...

Văd în zori, cum merg s'adune
Mure fetele; doinesc,
Râd pe drum și hohotesc
Ca niște nebune.

Albe poartă 'n mâni cofițe
Albe rochii fluturând
Fug pe dealuri scuturând
Roua din cosițe.

E Duminecă. Din vale
Se ivesc răsleți flăcăi,
Toți își fac pe-ascuns din văi
Către codri cale.

Sus senin și jos verdeață
Ce cuminte-i să trăești,
Când ți-e dat să stăpânești
Numai o vieață!

Mai de mult... ah, toate-acestea
Mai de mult s'a întâmplat
Să nu 'ntrebi ce-a mai urmat
Când s'a 'nchis povestea!

VI

Dar auzi... ce jalnic cântă
Clopotele-acum în sat;
Glasul lor e 'ndurerat
Ruga lor e sfântă

Ele plâng, și mi se strânge
Inima cum stau și-ascult,
Ele plâng și tot mai mult
Prin văzduhuri plânge.

Nu-i nimic, nimic în fire
Mângâios cu glasul lor!
Iată am tresărit ușor
Ca de-o nălucire.

Imi părea, că după mine
Cântă ele—și sânt viu!
Doamne, și-mi era 'n sicriu
Negrăit de bine!

VII.

Toți au dreptul câte-odată
Să se piardă 'n aiurări!
O, dar nu pentru visări
Ni-e viața dată!

Uite, graurii pe luncă.
Veseli, fericiți ce sânt!
Șoimul se rotește 'n vânt
Și spre ei s'aruncă.

Ei poeți sânt ai câmpiei,
Șoimul este-al lor despot —
Firea lumii e 'n tot
Chipul tirăniei!

Legea ei e 'nălțuirea
Unui șir de nedreptăți:
Dar eu văd de-atâtea dăți
Ce cuminte-i firea!

Numai prin nedrept ea poate
Pe cei slabi să-i facă treji.
Pe fricoși bărbați viteji,
Dând schimbării toate.

VIII.

Nu mă plâng! Imi pare mie
Uneori că sânt învins,
Sufletul mi-l simt cuprins
De melançolie.

Iar atunci îmi vine plânsul.
Sânt copil, și plâng ușor;
Plânsul meu e-al tuturor;
Ce păcat e 'ntrânsul?

Când mă văd în prada sorții
Plâng— eu știu! — dar nu mă plâng
Mă 'ndoesc dar nu mă frâng
Gândurile morții.

Soarta pe nedrept mă bate:
Poate e mai bine așa!
Iată suferind, voi da
 Șoimului dreptate:

Plâng! Dar lângă leagăn cântul
Mamei de-obiceiu e trist —
O, eternule psalmist
 Mare ți-e cuvântul!

„De durere, chin mi-e somnul;
„Foc și fiere traiul' meu:
„Dar tu laudă mereu,
 Suflete, pe Domnul!“

C O R B U L

Murind pe cruce să trudea
Să ție ochii 'n sus spre soare,
Dar fruntea lui sângerătoare
Incet-încet spre piept cădea.
Iar mă-sa mâinele-și frângea
 Țipând de-odată: „Moare!“

Atunci veni un corb sburând
Cu crocnet spre Mântuitorul,
De-asupra Lui oprindu-și sborul

Da roate și țipă flămând.
Mario! Junghiu e al tău gând
Și fulger ți-e fiorul!

Cu fața albă ca de var
Spre corb ea-și înalță cuvântul,
Isbind cu mâni întinse vântul
Spre el, dar le isbea 'n zadar:
N'avea puteri, de mult amar,
Și n'o ține pământul.

Atunci Hristos și-a ridicat
Spre corb privirea milei sale
Și ochii-i s'au umplut de jale
Un zâmbet trist i-a luminat
Din ochi pe chipu-i sângerat,
Și-apoi privi ia vale.

Spre mă-sa, și cu glasul frânt
A zis: „Știa el, de ce vine!
„O, lasă-l, mamă lângă mine;
„Că de 'nsetat și-aprins ce sânt,
„Cum face el din aripi vânt
„Imi face, mamă bine!“

Ea blestemând la corb privea,
Căci el pândea pe Crist să moară,
Și-l fericea dintr'altă oară,
Căci singur el lui Crist făcea
Durerea cea nespus de grea
Să-i fie mai ușoară!

BALADA

Sînt eu de vină, mamă
Sînt eu de vin' acum ?
El m'a 'ntîlnit odată
În zori de zi pe drum ;
Glumind m'a strîns de mînă,
Și ce-i dacă m'a strîns ?
Sunt eu copilă mică
Să-mi fac din glumă plîns ?
Era să-l las, măicuță,
Cu gluma, și să tac,
Era să țip obraznic,
Ori ce era să fac ?

Și tot pe mine, biata
Și vină și ponos !
Eram chemați la nuntă
Și n'aveam brâu frumos,

Că n'ai voit să-mi cumperi,
Dar el mi-a cumpărat.
Și ce-i un brîu? Și'n urmă
Eu nici nu l-am rugat.
Era să merg la nuntă
Ca cei din neam sărac,
Să fiu de răs în lume?
Ori ce era să fac?

De ce-mi arunci tu vina,
Toț vină cu păcat?
El m'a oprit în cale
Pe lunci și m'a întrebat
Pe unde-i bietul tata?
Și-i vesel sănătos?
Și m'a 'ntrebat de tine,
Așa de prietenos.
De bine când mă 'ntreabă
Eu cum era să tac?
Să-l las în drum cu vorbă,
Ori ce era să fac?

Și-acum întreagă vina
Pe mine tu o pui?
El m'a 'ntâlnit pe punte,
Și știi tu felul lui:

M'a strâns de peste brațe
Să nu le pot mișca,
Și nu-mi lăsa răsuflet
Așa mă săruta.
Te sbați, dar tu ești slabă,
Și puntea toată sloi:
Cădeam, ferește Doamne.
Sub ghiață amândoi!

Și-acum tot eu, sărmana,
Cu vina m'am ales!
Că nu-ți venise vaca
Și'n cale-i m'ai trimes.
El, iata-mi-l, că vine
Să-mi fie soț în crâng;
Era 'ntuneric besnă,
Și nu vedea că plâng.
Și-apoi... să-mi spui pe suflet:
Era să las pe plac
La lupi în codri vaca,
Ori ce era să fac?

DIN ADÂNCIMI

Din adâncimi fără de margini
A răsărit pe cer o stea:
Și triști nemișcători de-apururi,
Aprinșii sori priveau la ea.

Dela 'nceput, de când e lumea,
Isbită ea prin spațieri reci
Să duce 'ntruna, să tot duce
Și se va duce 'n veci de veci.

Sescuturau, gemând prin noapte,
Din visuri deșteptații sori
Ca să-mi mai scuture uritul,
S'alunge ai frigului fiori.

Și se uitau cu jale 'n drumul
Pierdutului drumeț acum —
O, de-ar putea și ei vr'odată
S'alerge 'n veci pe-acelaș drum!

Căci ei dela 'nceputul lumii
Stau solitari în gol așa.
Și 'n lungul cel de veci al vremii
Ei tot pe-acelaș loc vor sta.

Dar nu știau, că steaua 'n treacăt
Iși plânge-amarul ei noroc
Că, de-obosită, pismuește
Pe cei ce stau etern în loc.

NEBUNUL

„O văd, o văd! Departe 'n văi
Cu groază în suflet. Tată sfânt
Cu părul despletit in vânt —“
Și ochii lui s'aprind văpăi
„Te 'nșală Medre, ochii tăi;
Nevasta ți-e 'n mormânt“.

„Și mâinile-i de mijloc țin
Copilu 'n aer ridicat;
Și-alerg' așa, țipând prin sat—“
Și glasul-i slab de plâns e plin.
„Ce gânduri fără rost îți vin!
Copilul e 'ngropat!“

„Și-mi arde casa! Limbi de foc
 „Ard lumile lui Dumnezeu ;
 „Cađ bârne-aprinse 'n capul meu —“
 Privirea-i stă țintită 'n loc.
 „Ei taci acum ! Ai fost proroc
 Destul, nu fii mereu!“

„Sânt cu săcuri... și-mi vor isbi
 Săcurea 'n cap, că sânt ocași !
 Ești tata meu, să nu mă lași —“
 Și-acum fricos în jur privi.
 „Să nu te temi ! Ei n'or veni.
 Că 'n jur ei au ostași“.

Și tata strâns de piept ținea
 Pe fiul său. Ofta duios
 Dar lung și crunt de nemilos
 În ochii fiului privea.
 Iar fiul tremurând stetea.
 Plecându-și ochii 'n jos.

Era voinic. Ar fi putut
 S'arunce 'n văi așa ca 'n joc
 Pe tată-său, dar sta pe loc
 Cu teama cânelui bătut.
 El toate, toate le-a pierdut.
 Băiat fără noroc !

„Când îl vedeam pe munte în sat!
 „Treceam pe-alături prin pârâu.
 Eu bine lui, el mie rău —“
 Vorbea cuminte și-așăzat
 „Era el, Medre supărat
 Pe tine de flăcău“.

„El cânele! De m'a voit
 Pe mine fata, nu pe el,
 Sînt eu de vină? Ba de fel,
 Și-acum vorbea grăbit-grăbit.
 „Ei, iar te prinzi! E un mișel.
 Și lasă-l că-i ocnit!“

„Sub țîța stîngă vreau -i pui
 Cuțitul.. da, să-l potrivesc,
 S'apăs și-apoi să-l învârtesc — “
 Și iar ardea privirea lui
 „Ei taci acum! Să nu mai spui
 De el că te lovesc“.

„Să-mi horcăe, când i-o fi pus
 Pe piept genunchii amândoi:
 Eu vreau să plec să-l văd, apoi — “
 Acum sări turbat în sus.
 „Stăi Medre, stăi! Sărac de noi,
 Ce gânduri te-au răpus!“

E rîpă 'n fața lor. Târînd
Pe tată-său, care-l strîngea
De mijloc și 'n zadar proptea
Picioarele 'n nisip cîtînd
Să-l ție în loc, acum urlînd
Spre rîpi el se ducea.

Un scurt, sălbatic sforăit
Pe nări, e glasul luptei lor;
Se 'nțeleștă teama de omor
Cu furia : se duc grăbit,
Și-acum pe rîpi s'au prăbușit
Și tata și fecior!

ROATA MORII

Stăteam pe gânduri, eu și gloata.
La roata morii ne uitam
Și de 'nzadar ne frământam,
Că de-adevăr noi tot nu dam:
De ce să 'nvârte roata?

„Păi, nu 'nțelegi tu românește?
Vezi scocul?“ — „Văd“. — Și ce-i pe scoc?
— „E apă“. — Bun! Stă apa 'n loc?“
„Ba vine“. — „Ei, acum cioc-poc
Și roata să 'nvârtește!“

Moraru-și scutura luleaua
 Râzând. A avea el azi ce-avea
 Căci alte-dăți când ne vedea
 În jurul morii ne făcea
 Primire cu nuiăua.

Eram vioiși că sta s'asculte
 Și ne spunea ce e, ce nu-i.
 Dar cum era puțin năprui
 Făcea ca din cioc-pocul lui
 Să nu 'nțelegem multe.

„Da roata carului ce face?
 Se 'nvârte? — „Da“. — Ba cum, ehei!
 Se 'nvârte ea de capul ei?“
 — „Ba, când o'mpingi“. — „Eu ce spusei
 Se 'nvârte așa, și pace.

„Iar roata ici... o 'mpinge apa“
 Acum noi toți am socotit.
 Moraru ăsta e smintit:
 Când vrea să doarmă pe-odihnit
 El pat 'și face grapa!

Că de-ar 'mpinge-o, ea nebuna
 S'ar năpusti, ieșind din scoc,
 S'ar duce pe pârâu cioc-poc —
 Dar uite, roata stă pe loc
 Și totuși umblă 'ntr'una.

„Ei, bat'o Dumnezeu s'o bată!
 Dar cum să plece dacă'o legi
 De moară, mă! Nu mă 'nțelegi?
 Cu voi nu mântui zile 'ntregi
 Ea stă, că e legată!

Să-ți faci acum, creștine, cruce!
 Priveam cu spaimă la morar,
 O legi? Și stă! Dar e 'n zadar!
 Și roata doar' o legi la car,
 Și ea se duce, duce!

„Se duce roata? Bun, dar carul?
 El stă pe loc ca mine acum.
 El fuge crezi? Ba nici de cum,
 Fug numai roțile pe drum —“
 Ei, zi: nu-i prost morarul?

Și ne temeam să nu ne bată,
 Că prea i-am zăpăcit de tot.
 Păi carul stă? Minciuni de-un cot!
 Ba carul fuge ca netot
 Cu roatele de-odată!

„Am zis că nu? Ba, fuge doară —“
 Ei, fuge, vezi! Știam și noi.
 De ce n'o ia la fug' apoi
 Și moara ta către zăvoi
 Cu tot ce e prin moară?

Moraru-și pune în sân luleaua
 Tăcut și grav: se pregătea
 La sfat cu noi altfel să stea;
 Și ce dovadă-i trebuea
 Mai bună ca nueaua?

Iar ce-a urmat la ce-ași mai spune?
 Noi n'am ajuns la nici un rost.
 Tu zici: „Erai, băete, prost,
 Și roata pentru tine-a fost
 A patra dimensiune!“

Și-apoi? Eu văd și astăzi gloata
Făcând așa ! Tu nu 'ntâlnești
Atâtea fapte omenești,
Le vezi, le-auzi și te crucești
De ce se 'nvârte roata ?

DIN POVESTE

LEGENDA RÂNDUNELEI

Din zori, de cum s'aprint,
Tot cântă rândunica
Sub streșini ciripind —
Eră și fată mare
Și mândră de-a-cătare
Și-apoi pe lângă toate
Și fată de 'mpărat.
Ușor se duce nume
De-un lucru bun în lume
Dar mai ușor de-un lucru
Frumos cu-adevărat.

Și 'n toată lumea veste
l-a mers, cum merg de-acestea
Când trec din gură 'n gură
Grăbit din sat în sat.

Dă roate șoimu în sbor.
Și țipă rândunica
Și n'află ajutor
Cum vin în șir cocorii,
Venit-au pețitorii:
Eșia din casă unul
Iar celălalt intra.
Și ea și-a plâns durerea:
„O dă-mă cui ți-e vrerea,
Măicuțo, dar străină
Departe nu mă da!
Și 'n ciuda bieteii fete,
Ea, vitrega, o dete
Străinilor de-acolo
Veniți de unde-va.

Cad fulgi pe câmpul gol
Și plânge-o rândunică
Pierdută dintr'un stol —
Pe-un larg adânc al mării
Spre-adâncul larg al zării
Să duc corăbii multe
Cu fata de 'mpărat.

De-amar ea nu mai poate:
Înelul scump și-l scoate
Din deget, și-l aruncă
În marea ce-o străbat.
„Atunci, să ști tu bine,
Vom mai vorbi cu tine,
Când mi-or găsi înelul“
Iar mirele-a 'nghețat.

La cuib venind acum,
Sfârșit găsi ea cuibul
Iar puii morți în drum
Ea blândă se supune
Și face tot cum spune
Bărbatul ei și 'n toate
Nu-i dă nici un cuvânt
De plângere; nu-și frânge
Nici mânele, nu plânge,
Ci rabdă datul sorții.
Dar, tare 'n jurământ.
E mută a ei gură:
Nici dragoste nici ură
N'arată, ci rămâne
De-apururi în mormânt.

Prin pomii sînt lațuri mii
Prin aer zboară șoimii,
La cuib pîndesc copiii —

Și iată! azi răsună
De multă voe bună
Palatul tot; cu vuet
La rege robii vin.
Un pește au prins în mare
Și 'n el, în bună stare,
Inelul scump al Doamnei.
I-l dau, de sânge plin!
Stăpânul îl privește
Și vesel se pornește
La Doamnă-sa să-i spue,
Scăpat de atâta chin.

Aripile i-au frânt,
Se sbate-acum de moarte
În țarnă, pe pământ —
„De-acum tu nu mai plânge!
Și'n brațe el o strânge.
Cu mâna cea purtată
Prin sânge pe inel,
Bărbia el i-o prinde:
Dar brațele-și întinde
Cu țipet Doamna 'n aer,
Uitându-se la el.
Iar brațele-i de-odată
În vânt încep să bată,
Mișcări părând de aripi
Cu umblet ușurel,

Și s'a nălțat în vânt
De-odată rîndunica!
E negru-al ei vestmânt,
Că'n negru se purtase
De când se măritase!
De atunci ea vesel sboară
Pe dealuri și pe lunci
Și 'ntr'una ciripește
Și 'ntruna povestește
Tot ce-a făcut o viață
De jale și de munci.
Și cum fu desmierdată
De-o mîna 'nsângerată
E gâtul rîndunelei
Ca sângele de-atunci.

I D E A L

I

Venise fata de 'mpărat
Cu alte fete pe 'nserat
S'aducă apă din isvor —
Din zări un tânăr călător
Sosind pe-acolo, s'a rugat
Să bea din cana lor,

Iar fata de 'mpărat i-a dus
Cofița ei; și când i-a spus
Flăcăul cel dintâiu cuvânt,
Ea să uita speriată 'n vânt.
Și ca certat' apoi și-a pus
Privirile 'n pământ.

„Aș vrea, ca și la 'ntorsul meu,
Să fii aici să-mi dai să beau —“
Iar ea, tot nemișcată stând
Cu ochii 'n jos, și tremurând
De lupta ei, târziu și greu
Rosti sfioasă! „Când?“

„Și mâine poate... mai târziu....
Ori peste un an! Nici eu nu știu.
Sânt fiu de Craiu. Cărarea mea
Pe-aici va fi... Ne vom vedea :
De-acum iubitul tău să fiu,
Iar tu iubita mea.“

Apoi plecă în grabnic pas...
Avea atâta dor în glas!
Era voinic și tinerel,
Înalt și tras ca prin inel:
De-atunci și ochii i-au rămas
Și inima la el,

II

Și fata de 'mpărat veni
Și-a doua zi, și-a treia zi,
Și'n toate zilele pe rând
Incete clipe numărând,
Tot aștepta doar' o veni
Flăcăul mai curând.

Grăbitul soare scăpăta,
Și fata tot acolo sta;
Și noaptea umedă din văi
Venea pe 'ntunecate căi;
Târziu în noapte-abia pleca
Și fata la ai săi.

„O fi bolnav? O fi murit!
O, Doamne, el ar fi venit
De-atâta timp! mai știu și eu!“
Și doru-i plângător mereu
Creștea, de presimțiri hrănit,
Din ce în ce mai greu.

Trecu și vara, și trecu
Și toamna, și pe văi căzu
Zăpada iernii, și-apoi iar
Sosi 'nfloritul Cireșar—
Dar nici acum voincul nu,
Doritul ei drumar!

„Dar totuși, azi el va veni...
Nici azi nu vine... unde-o fi ?
Dar mâne va veni ! Știu eu,
Că-mi spune inima ! Și-al meu
Al meu de-acum în veți va fi !
Ce bun e Dumnezeu !

„Tu vânt de seară, 'n calea ta
Nu l-ai văzut venind cumva ?
Și nici tu, nor, nu l-ai văzut
Prin multe lumi câte-ai trecut ?
Să-i spui, te rog, de-l vei afla
Că-l plâng și că-l sărut!

Să-i spui, că florile din strat
Le ud și cresc mai răvărsat,
Dar florile pe-obrazul meu
Pălesc, că prea le ud mereu ;
Și câte-amaruri am răbdat
Știu, biata, numai eu !

„Că pentru dânsul, că-l iubesc
Părinții 'n drum mă ȳcolesc
Și m'au gonit din casa lor;
Că toți ai mei azi nu mă vor!
Sînt singură, pe căi trăiesc
Sînt singură, și mor!“

Treceau drumeți pe lângă ea,
Șoptind, dar fata nu-i vadea.
Treceau și zilele sburînd
Treceau și luni, treceau pe rînd.
Treceau și ani, ei nu-i trecea
Răbdarea așteptînd.

III

Auzi! ca valuri după val
Năvalnic tropotit de cal!
Și sună văile 'ndrăsneț
O, ăsta e voinic drumeț!
Și 'n zarea lunei vezi pe mal
Un tînăr călăreț?

„Ochi dragi, de atâta timp pustii!
 Mi-ai zis plecând; aici să fii,
 Și-aici, aici tu mă găsești!
 Dar uite, obosit ce ești!
 Știam eu doar că ai să vii,
 Știam că mă iubești!

„Dar ah, cât m'ai lăsat s'aștept!
 Dar unde-ai fost? O, spune drept!
 De-acum tu nu vei mai pleca,
 Să-ți lași plângând iubita ta:
 O, vino, strânge-mă la piept...
 Ce bine mi-e așa!

Și nu mă'ntrebi, ce plâns nebun
 Am plâns de-atunci? O cum s'adun
 În vorbe-atâta gând pribeag,
 Și cum să 'ncep... O, dă-mi toiag!
 O, cât ești de frumos și bun
 Și cât îmi ești de drag!

Dar n'a venit!.. Și ea cu zor
 Oprea în drum pe călător,
 Rîzând cu hohot îi spunea
 Povestea ei; apoi plângea;
 Ei l'au văzut, dar ei nu vor
 Să-i spuie ce făcea?

Pe unde-i el ? Nu s'a gătit
De-ajuns acum pentru nuntit ?
O, nu ! Pentr'un alaiu domnesc
Atâtea lucruri trebuiesc
Și-atâta vreme ! N'a venit
Că-i tânăr, și-l gătesc !

IV

Pe-atunci erau vlăstari în lunci
Copacii de-azi, și tineri prunci
Erau bărbații. Colo 'n sat
Copile mici ; ea le-a purtat
Pe brațe, și e mult de-atunci,
De mult s'au măritat !

Acum pe cârje să proptea
N'avea puteri, și tot venea.
„Pe-aici, pe-aici, e drumul lui. .
E noapte-acum... ba încă nu-i...
L'am așteptat : atât aș vrea
Să pot de-acum să-i spui !“

SPADĂ ȘI CORĂBII

Prințului Carol.

Odată Te-am văzut, cu alți copii,
Jucându-te 'ntr'o vară prin grădina
Frumosului castel. Privea Regina,
Din umbra unui pom, și jucării
Ea însăși vă făcea legând de-olaltă
Uscate crengi de brad și 'nchipuia
O plută pe pârâu. Voi după ea.
Fugeați râzând văzând-o 'n drum cum saltă :
C'un băț în mâni, mergeai cu pluta 'n rând
Cuprins de zor să-i cârmuești înnotul,
Iar ceilalți același cârma'vând,
Mergea privind, căci tu-i erai pilotul,
Iar când vedeai că 'n Peleş vi s'a dus
Sau când era cu totul desfăcută,
Voi fuga vă'ntoarceți, că'n deal mai sus
Regina v'aștepta cu altă plută.

Erai pe-atunci mai mic. Și te văzui
Mai mare-apoi. Cu doi de a ta etate
Pe-un pod ce 'n stânga drumul îl abate
Pe-al Peleşului mal, din dreapta lui,
Aproape de castel pe sub grădină,
Acolo stai, iar brazii de pe mal
Priveau mirați la micul caporal
Precum cei doi copii, cu vorba plină
De-uimire, cred, priveau acum tesacul
Pe care Tu-l țineai veghiat în mâni
Și par'că 'n felu-oștenilor bătrâni
Deprins cu el. Și ca să-și facă placul
Râzând Tu i-ai lăsat s'apese-ușor
Cu mâna pe tăiș, și ca să vadă
De-i greu l'au judecat pe palma lor.
Apoi luându-l Tu, în chip de spadă
Rotind prin aer repede-l purtai
Acum întins pe cât puteai ajunge,
Isbind spre-un punct așa cum se străpunge,
Sau dând pieziși în chipu 'n care tai.
Cărunt un general atunci, cu pasul
Domol și cumpătat spre voi venea,
Dar nu l'ați observat de cât abea
Când stete 'n loc și-i auzirăți glasul
Pe cât de iute scapără scânteii
Amnaru 'n joc, așa Ți-a fost de iute
Tesacu 'n teaca lui, și 'n graba ei
Și mâna dreaptă gata să salute.
„Trăiți!“ și 'nfipt și drept; cu pieptu 'ntins
Ai stat în fața lui, iar el, coloană,

In fața ta — ce vrednică icoană —
 Și astfel Ți-a răspuns. Și-apoi te-a prins
 De mână ca pe-un frate.
 Iar eu subț brazier priveam la voi tăcut:
 De ce-ași nega, că ochi-mi s'au umplut
 De lacrimi mari, din mult adânc vărsate
 Văzând cum pleci cuminte 'n rînd cu el:
 Pe strămtul drum ce duce la castel,
 Cum urcă 'ncet nepotul cu bunicul.

Și eu, și-acei ce pe-a vieții cale
 De patru ori făcurăm drum mai lung
 Decît al Tău, mai pot spera s'ajung
 Să văd pe culmi isbînda vieții Tale?
 Tu crești acum voinic, și Dumnezeu
 De nu-i mîhnit pe noi ca să ne bată
 Cu ce-a știut mai aspru El vrodată,
 Să bat'un neam — vai neam român al meu
 De ce chiar tu să ai o judecată
 Așa de grea! — de nu-i mîhnit pe noi,
 Cu bine-Ți va spori 'ndelung și anii,
 Cu braț voinic îți vei opri dușmanii
 Și 'n lupte vei conduce-ostași eroi.
 Visăm și noi, de mult visăm voinicul
 Ursit să scape-o fată de 'mpărat,
 Cum Făt-Frumos ursit a fost s'o scape
 El iar o să ridice-un neam furat
 De-ai săi dușmani și-aproape aruncat
 Subț bulgării 'nmormântătoarei sape.

Veni-va El, și peste munți și ape
 Sumet, va stăpâni din Vest în Ost —
 În inimă-mi o știu eu bine!
 Și cine-ayu noroc așa ca Tine?
 Că tu, de mic, purtat în brațe-ai fost
 De-un înger alb din lumile cântării,
 Că-i dete-Apolo ducele său rost
 Și-un suflet mare-al milei și 'ndurării.
 Un rege glorios apoi te-a pus
 Pe-ai Săi genuchi și sfaturi El îți dete
 Bătrân și înțelept, ca să-Ți arate
 Ce drum să iei, de mână Te-a condus.
 Și va veni, veni și-un timp dorit,
 Când cele 'nguste-și vor mări cuprinsul.
 Când cele ce-au fost joc vor fi 'ntr'adinsul
 Și nu ne va 'ngrădi 'n puteri învinsul,
 Și rag de munți.

Tu, rege, Prea mărit,
 Al vremilor de-atunci, Tu mândre nume,
 Voiu fi 'n mormânt cu suflet tresărit
 Știind că'n lupte porți cumplite săbii
 Și drum măreț Tu dai schimbatei sorți,
 Că 'n larg pe pontu Euxin Tu porți
 Unite'n stol puternice corăbii!

IN ȘANȚURI

„Burcel în șanț muri strivind
O tivgă păgânească,
Șoimu 'n rădan căzu răcnind:
Moldova să trăiască!“
Curcanul cel voinic și bun,
El, Peneș spune-acestea,
Dar n'a spus fot. Eu vreau să spun
Deplin acum povestea.

Burcel era oltean, un puiu,
 Ajuns din întâmplare
 Intre flăcăii din Vasluiu,
 Viteaz minune-mare.
 Iar când muri, strivind în șanț
 O tivgă păgânească,
 Strigat-a bietul dorobanț;
Muntenia să trăiască!

Burcel și Șoim, trăsniți în sbor
 Căsură 'n șanț de-odată;
 Strigând de-odată țara lor
 Cea 'n două despicață.
 Alătura de ei gema
 Căzut și căpitanul
 Isbit de moarte se trudea
 Cu ochii 'nchiși sărmanul.

El auzise pe cei doi
 Ce spuseră 'n cădere,
 Și jalnic se 'nalță 'n noroiu,
 Privindu-i cu durere.
 Le zise-apoi: „O țară e,
 Cum una ni-e mânia!
 Muntenia, Moldova — ce?
 Trăiască România!

Atunci și Țoimu și Burcel
Cu fața înseninată
Prviră lung și-adânc la el,
Și-au tresărit de-odată.
Spre-același loc, spre Nord privind
Și sus apoi, tăria,
Toți trei strigar'atunci murind :
Trăiască România!

O POVESTE VESELĂ

Pe negre căi sosoște mortul
La Aheron. „Voiesc să trec.
Aici dovada că sânt Grec.
Și-aici am pașaportul“,

„Kalà. În colț un loc e gol —
Dar dă-mi obolul înainte“.
—Obolul? Nici nu-mi dă prin minte!
Să nu-mi vorbești de-obol.

„Spurcatul duh al tău să 'ntrebe
Ce geniu sânt, ce faci' am fost
De-obol să 'ntrebi poporul prost,
Să 'ntrebi nedemna plebe.

„Notoșii vulgului profan
Lui Hades îi adună mintă
Lui Cerber îi aduc plăcintă
Și 'n gură ție un ban.

„Dar tot ce faci e și nelogic
Și lucru învechit și rău —
Tu tot nu știi, că banul tău
E simbol mitologic ?

„Și nu înțelegi, luntraș albit.
Cu ochii încinși de flăcări roșii,
Ce idioți ne-au fost strămoșii,
Și noi ce neam orbit !

„Eu sunt neoplatonic, frate,
Și 'n Carpaz un sotir uedem.
Iar Carpax' ne-a 'nvățat s'avem
Idei înaintate

Sau crezi ce-a spus Homer ? Un biet
Nebun ! Homer e numai nume,
Homer nici n'a trăit pe lume
Și nici n'a fost poet

„Nu vezi cum toarn' o epopee
Din versuri fără nici un fond ;
C'un prinț șiret și vagabond
Iți umple-o Odisee.

„Și-acest Homer neghiob făcu
Din Zevz un zeu. Povestea-i tristă,
Căci Zevz al nostru nu există,
Cum nu exiști nici tu,

„Nici Stix, pe care treci tu morții !
Când însuși tu ești numai mit,
Ce-obol îmi ceri ! Ești un smintit,
Tu paznicule-al porții ! „

Cu toții au stat uimiți privind,
Așa de iute-a fost năvala
Cuvintelor cari alandala
Porniră sforăind,

Dintr'alte lumi aduse, par'că,
Dintr'alte guri ce-aveau alt rost.
Sta însuși Caron ca un prost
Uitând de lac și barcă,

Apoi o mână 'ncet și-a dus
La cap, la piept și la picioare,
S'a tras de păr, văzu că-l doare
Și-atunci sări în sus.

„Ce-mi tot îndrugi aici, sărace,
De-Omer și Stix și Zeus din cer :
De-obol e vorba! Și ți-l cer :
Mi-l dai, sântem pe pace.

„De nu mi-l scoți, am să-ți arăt
Că nu sânt mit. Odată gata —
Obolul! că ridic lopata
Și-ți trag până te 'mbăt!“

„Să-mi tragi! Eu am obolul meu,
Am trioboli, și cu lumina
De-argint curat, și din Aegina —
Am drahme, dar nu vreu!“

— „Nu vrei? Atunci te duce dracul
Cu neoplatonism cu tot!
De-l ai în gură, am să-l scot,
Și 'nfund cu tine lacul!“

Lăsând mantaua jos, voinic
Făcu luntrașul săritura :
L'a prins de fălci, căscându-i gura,
Privi 'n gâtlej ..., nimic!

I-a smuls din spate-apoi vestmântul,
L'a 'ntors, l'a scuturat, dar vai!
„Nici copcii tu la haină n'ai
Și bate prin ea vântul!“

Și râse-apoi. Acum ești gol!
 Salut pe Carpax! Sănătate
 Ideilor înaintate —
 Dar vorba e de-obol!

„Tu ai un pașaport, vezi bine!
 E mit și el? De ce-l arăți?
 Văzut-am noi și de-alte dăți
 Pe-aici zevzeci ca tine!“

Râdeau în cel mai vesel chip
 În luntre toți, cătându-i banul...
 Nu însă și Clearh Spartanul,
 Ci 'ntors spre Melanip:

„Așa fac ei viața 'ntreagă.
 Că este-apucătura lor.
 Smintesc credința din popor,
 Pe Zevs din cer îl neagă.“

Hulesc pe-Omer ca pe-un pitic,
 Dărâ mă vechile tradiții,
 Dar nu pot pune 'n loc, smintiții!
 Nimic în loc, nimic:

„Ei spun c'ar crede 'ntr'alte cronici:
 Când nu le ai, în ce să crezi!
 De-apururi sar ca niște iezi
 Acești neoplatonici.“

„Și-ascund ce-i lucru evident
Prin fraze mari și prin injurii
Și-acopăr, cu puterea gurii,
Că n'au nici un talent!“

BORDEIU SĂRAC

Pe-ai tăi, pe rând pe toți i-ai adunat
Ca puii 'n cuib, și-i pace-acum în tine
Și-adormi și tu, bordeiu nealinat.
E liniște 'n văzduh, și noaptea vine
Cu cer senin; pe câmpu-'nzăpădat.
Zîmbi-va 'ndată discul lunii pline.

Ești slab și vechiu, dar te-ai luptat voinic
Să crești un stol de suflete sărace.
A plâns mai pân' acum bolnav cel mic
Și cel mai drag al tău... și par'că tace.
Asculți de-auzi vr'un glas; n'auzi nimic,
Pui capu 'n piept, zâmbind, și-adormi în pace

E vremea să te-alini. Scurmat de vânt,
Bătut de ploi, slăbit de ani, bătrâne.
Trăiești de mila lor pe-acest pământ.
Vai cum se sbat s'agonisească pâne.
Sânt mulți și mici, și-așa de dragi îți sunt —
Și-acum ei tac și iar vor plânge mâne.

Dar, poate crezi că va pluti mereu
De-alungul nopții pace-adormitoare?
Acum tu crezi, sărman bordeiu al meu,
Că 'n alb veștmânt din cer o să scoboare
Un înger blând! Dar nu știi ce știu eu:
La noapte-un Duh cu hohote-o să sboare.

Porni-se-va, de-o rece boare-adus
Un ger cumplit și-urmat dintâiu de șoapte
Așa cum trec, pe-al soarelui apus;
Năluci ce plâng prin lanurile coapte.
Și-apoi sosi-va șuerând pe sus
Cel vecinic mâniôs din miază-noapte.

Prin somn tu vei simți trecând fiori
Prin trupul tău, și deschizând privirea
Vei sta cutremurat: acum tu mori!
Din mii de părți s'a 'nvârtejit perirea:
Câmpii cu crivăț, și văzduh cu nori,
Și-un suflet răsvrătit întreagă firea!

Tu 'n pază suflete de oameni ai!
Să nu te dai! De te-o strivi pe tine,
Sânt toți ai tăi perduți! Să nu te dai!
El vine mâniaș, el vine, vine —
Te va urni din locu 'n care stai,
Va smulge stuhul tău cu brațe pline.

Și-ai tăi deștepți, vor plânge iarăși toți,
Când el te va 'nceșta să te ridice.
Trosnind te vei lupta ca să te scoți.
Din mâna lui, dar ca un snop de spice
Tu strâns vei fi de el; și ce să poți,
Tu slab și vechiu în brațe-așa voinice!

Veți fi puțin de-avalma amândoi
Și nu vei mai avea 'n curând putere
Gemând tu vei cădea strivit apoi,
Vai, nu te va durea a ta durere,
Dar uite-ai tăi pe câmp desculți și goi,
Și tu murind, tu 'ntreaga lor avere!

Cu hohote de diavol va 'ncepe
Și-asupra ta va netezi nămeții.
Când mâne 'n zori eu voi veni, voi sta
Vai, nu de aspru ger al dimineții,
Voiu sta 'nghețat de mila lor și-a ta :
Nici tu nu vei mai fi, și nici ei bieții!

U M B R A

Dacă tu vei căuta
Să se 'nalțe pacinic fumul
Jertfei tale, nu uita.
Că, de ai spre soare drumul,
Umbră este 'n urma ta.

Rob tăcut, pe care-l cheamă
Domnul său c'un gest tăcut,
la aminte plin de teamă
Ori ce gest i-ar fi făcut
Și de toate ține seamă,

Umbră-i robul, când urmezi
Drumul tău spre soare țântă:
Nu te supăra, n'o vezi;
Chipul ți-e lumină sfântă,
Și 'n lumină 'naintezi.

Dar când vii de dimpotriva
Soarelui, ea-i sfetnic rău:
Ștăruind nemilostiva,
Să 'nopteze chipul tău,
Ce supărăcioasă fi-va!

Umbră, soare, ai jertfei fum!
De prisos mi-e tâlçul, dacă
N'ai putut să-l prinzi. Și-acum
Poți s'alegi! Ești cel ce pleacă,
Eu sînt cel de mult pe drum.

P A C E

Galbene văpăi de soare
Peste deal acum se scurg,
Și 'n noptateca răcoare
Peste sat se 'nalță fumul,
Codri-alene cântă 'n drumul
Vântului de-amurg.

În curând o să s'aline
Truda chinului de azi.
Vei privi prin zări senine
Stelele, sclipind mărunte,
Cum încet de peste munte,
Ies de printre brazi.

Ca și eri rotundă luna
O să ias' acum acum.
Stog de aur pe cununa
Dealului! Și iată 'n luncă
Plopii doinitori ce-aruncă
Umbre peste drum.

Coasa va dormi și sapa,
Va tăcea cântarea 'n grâu.
Și-o s'auzi ca 'n vis cum apa
Pe subt iaz se mai frământă,
Și privighetori ce cântă
Dincolo de râu.

Noaptea 'ntreag'o să-și murmure
Apele povestea lor,
Și eșind de prin pădure
Căprioarele pe creste
Vor cânta prin văi de este
Pace la izvor.

Și va fi! De sus, va face
Dătătorul de vieți
Parte tuturor de pace.
Și-o să-ți uiți și tu mâhnirea,
Suflete, așteptând ivirea
Albei dimineți.

PRIN MEHADIA

Și era un vuet jalnic prin porumburile coapte
Carul-mare scoborise jos de tot spre Miază-
[noapte
Și-i păreau pe deal înfipte roțile de dinapoi;
Lira ne 'nsoția la dreapta, iar Antares după noi

Prin răcoarea mult' a nopții îmi vedeam suflarea
[gurii,
Eu mergeam pe strâmta cale de sub marginea
[pădurii,
Obosit și de mânie și de drum îndelungat.
Une ori isbea copita calului descălecat
Pietrele, 'ngrozind tăcerea câtă mă 'nsoțea pe cale.

Noaptea neagră tot mai negru val punea pe
[neagra vale.
Vântul sbuciuma frunzișul și prin stânci la co-
[tituri,
Fioros scotea 'n durere muget cu înzecite guri.

Și urcam, urcam poteca. Par' că m'aș fi dus spre
[moarte,
Singur, închizându-mi ochii, ca 'ntâmplarea să
[mă poarte,
Unde o vrea. Mânia 'n suflet par'că-mi tot sporea
[pe-drum
Și trecea, trecea și noaptea, și era spre zori acum.

Dar pe culme, sus, de-odată, Doamne tu. Părinte-i
[al vieții!
Când ieșii pe culme goală în răcoarea dimineții
Sufletu-mi simții de-odată liber și 'de uimire plin
Incetase-acum și vântul, cerul scăpăra senin.
Iar în zarea limpeziată ca un scut de aur luna
Sta pe piscul unui munte, roșiu aurind cununa
Muntelui, și până 'n vale ca și ziua luminând
lată turle de biserici cum s'arată rând pe rând,
Sate risipite 'n lungul văilor, grădini prin sate.
Toate 'n alba zare-a lunei și'n răpaos cufundate
lată, dealuri pe unde via își întinde vița ei.
Râul colo 'n negre maluri ca un fulger cu schintei
Ce-alergând în strâmbu-i umblet a'mpietrit păs-
[trându-și locul
Iar departe, de sub poala codrului, de unde focul
Potolit ardea prin noapte lângă carul ocolit

De bărbați, doinea de-alungul văilor, ca aiurit,
Tulnicul cel strist la cântec și cu întorsături

[duioase

Și cântau cuvinte-acolo, din adânc de suflet

[scoase —

Prin atâta vraj'a nopții cea cu chip dumnezeesc,

Trăgănat plânga 'n restimpuri cântecul ardele-

[nesc :

„Colo 'n vale la fântână

Două fete spală lână“

DINTR'O POVESTE

Port străin și cărți străine,
Tot ce din străini ne vine:
A ne 'ntrece cu ocară
Și-a batjocori mereu
Ori hulind pe Dumnezeu
Și nesocotind bărbații
Care ne ridică țara,
Ori umblând ca apucații
Să ne batem vecinic pieptul

De-am fi ori-cât de nemernici
Să ne credem toți puternici,
Toți cu cap și toți cu dreptul
De-a fi călcători de lege
Și 'ntr'un sat fără de câni :
Astea sânt de-ocamdată
Voi iubiții mei Români,
Marfa cea mai mică căutată,
O, dar nu te 'nspăimântă :
Nu la noi, se înțelege,
Ci 'ntr'o țară 'ndepărtată
Supt pământ pe undeva.

IN MUZEU

Iar ulciorul mi-a vorbit,
Vrând, să vede să mă mustre :
„In colibile lacustre
Stând pe scaunul cioplit

De-un druid, eu fui podoaba
Tribului întreg ; și-mi fù
Drag pe-atunci. O vezi și tu :
Eu și cu Dalvine roaba,

Fost-am de un Etrusc isteț
 Peste lac în luntre-aduse.
 El sub lavițe-avea puse
 Multe altele de preț.

Cari pe-acele vremi senine
 Artă și minuni erau!
 Astăzi poate hârburi stau,
 Bietele, pe-un raft cu mine!

Și din toate și-a ales
 Capul cetelor illire
 Un ulcior — să nu te mire
 Că suspin așa de des

Un ulcior, și-o roabă; biata!
 Văd trecând pe-aici femeii,
 Și-mi evoc mândrețea ei,
 Și'n etern slăvi-voiu fata

Cea de-acum opt mii de ani!
 Poate, albele ei oase
 Din nămolul apei scoase
 Poți și tu cu doi-trei bani

Să le vezi aici, streine,
 Ori ali-unde'n vr'un muzeu
 Am perit, și ea și eu
 Când din văile vecine

Au venit arcașii goi,
Mulți și tari, svârlind tăciuni
Au scăpat pe luntre unii
Dintre-ai noștri, cei vr'o doi.

Insă cei mai mulți periră
Și de-atunci, pe fund de lac
Și astăzi părți din mine zac,
Iar pe câte le găsiră

Le-au adus aci, punând
Ciob la ciob ca să mă închege.
Ah, dar ce pot înțelege
Câți îi văd pe-aici trecând ?

Văd și ei o oală spartă
Dintr'un lut sărac și prost
Eu, ce 'ntr'alte vremi am fost
Ultima putință'n artă.

Și desenul meu ! Ușor
C'un cărbune de pe vatră
Mult mai bine-l fac pe-o piatră
Azi copiii 'n jocul lor

Tu ai sufletul mai larg,
Scapă-mă! Ce chin ai stinge,
Dacă 'n lături m'ai împinge
Ca să cad și să mă sparg!“

Cât m'a 'nduișat ulciorul
Și ași fi vrut să-i fiu pe plac,
Însă ce puteam să fac?
Să mă văză păzitorul,

Iar a doua zi, fatal,
Să m'arete prin ziare:
„Un nebun, pe cât se pare,
În muzeu, și-un criminal!“

Și-am întors fără speranță,
Ochii și 'ncepui s'admir
Cum steteau pe raft în șir
Acele de siguranță.

FURTUNA PRIMĂVERII

Precum aduce 'n sîrg cu tine
Spre țara de-unde-a fost gonit
Un rege 'n furie oștiri străine,
Așa vedeam un vînt grăbit
Cu norii după el çum vine.

Urlînd le cîrmuia cîrarea
Purtîndu-i în năvală orbi,
Părea că varsă 'ndepărtarea
Și mii de lupi și mii de corbi
De-avalma să 'nspăimînte zarea

Silit-au codri mari să mugă,
Și 'n turn, de unde-l supăra
Al clopotelor cânt de rugă,
Trasniță, și-un potop era
Urgia ce-au făcut-o 'n fugă.

Cu ei o noapte 'nfrișată
Ca iadul peste văi trecu :
Dar însăși par'că 'nspăimântată
De-atâta spaimă ce făcu,
De-abia veni, perind de-odată.

S'a dus cum a venit. Departe
Spre-adâncul orizont s'a dus
Și spaime-acum pe-acolo 'mparte
Și iar s'a luminat pe sus
Și rîde soare lui Marte !

POMUL CRĂCIUNULUI

Tu n'ai văzut pădurea, copile drag al meu !
Pădurea iarna doarme, c'ășa vrea Dumnezeu

Și numai câte-un viscol o bate une-ori,
Ea plânge-atunci cu hohot, cuprinsă de fiori

Și tace-apoi și-adoarme când viscoarele pier.
În noaptea asta însă vin îngerii din cer

Și sboară 'ncet de-alungul pădurilor de brad,
Și cântă 'ncet; și mere și flori din sân le cad.

Iar foile s'arină din ramuri pînă jos
Și-i cântec și lumină și-așa e de frumos !

Iar brazii se deșteaptă, se miră asta ce-i,
Se bucură și cântă ca îngerii și ei.

Tu n'ai văzut pădurea, copile drag al meu,
Dar uite ce-ți trimese dintr'însa Dumnezeu.

Un înger rupe-o creangă din brazii cu făclii
Așa cum a găsit-o cu flori și jucării.

Departe într'un satul e 'n fașă-acum Isus,
Și îngerii, o, câte și câte i-au adus :

Dar el e bun și 'mparte la toți câți îl iubesc
Tu vino, și te 'nchină, zi „Doamne-ți mulțănesc“

G R O P A R U L

El cântă, să-i treacă din vreme săpând
Și lucru mai spornic să-i pară,
Și galbene oase le-aruncă pe rând
Din groapă pe lutul de-afară,
De câte ori însă aruncă vr'un os
Găsește vr'o glumă și-o vorbă pe dos
Să rîdă de bietecele oase.

O hârcă el scoate din* negrul pământ.
 Dar nearuncând-o bine,
 Ea cade de-afară de-a dura 'n mormânt,
 „Ce-i hârco? E tartoru 'n tine?
 De-ți place șederea cu vii la sfat,
 Haid vino vr'odată 'n plimbare prin sat“
 Iar hârca răspunse: „La noapte!“

Groparul se 'nalță de odată 'nlemnit
 Și-i pierе răsuflētu 'n gură.
 Se uită. Nu-i nimeni. Dar cine-a vorbit?
 Căci limpezi cuvintele fură.
 „La noapte!“ Rostite puternic și rar —
 Și-așa fioroase și reci i se par
 Și sapa și lutul și groapa.

El lasă lopata și sapa 'n mormânt
 Și lucrul negata și-l lasă.
 La nimeni pe cale nu spune-un cuvânt,
 Nu spune nevastei acasă.
 El pleacă într'o parte, se 'ntoarce 'napoi;
 Și-i noapte, și 'n pat el așteaptă.

Alunecă ușa de-odată 'n țâțâni
 Și 'n prag un schelet se ivește.
 Ii scapără ochi și mișcă din mâini
 Și capul îi scade și-i crește.
 Iar oasele-i toate mișcându-se rar
 Pe unde se 'nchee mai mucede par
 Și sună ca sloii de ghiată.

„E frig în morminte, dar tu ne-ai iubit
 Și-ai zis să te caut odată.
 Ce bine-i cu viii și iat'am venit,
 Căci morții au vorbă jurată!”
 Groparul întinde, de groază cuprins,
 O mână spre oase dar brațul întins
 Se 'ncurcă prin recile oase.

El țipă, se scoală și repede acum
 Luând 'ntr'o mână toporul,
 Impinge scheletul din casă pe drum,
 Și trage pe ușă zăvorul.
 Iar mortul de-afară: „Nebune ce ești!
 Pe unul cel singur de geaba-l gonești,
 Că mii eu chema-voiu cu mine!”

Trezită de țipet, din pat a sărit
 Și-aprinse-un opaiț nevasta,
 „Feritu-ne-a Sfântul și nu ne-a ferit!”
 Ce vorbă ciudată fu asta?
 Iși vede bărbatul cu ochii 'ncrunțați
 Stând straje la ușe și 'n pumnii 'ncleștați
 Gătit de lovire toporul.

Il strigă pe nume. Se uită înapoi
 Spre strigăt și lasă să-i cadă
 Toporul din mână și 'n tremur apoi
 În colț el se strânge grămadă.
 Ca unul ce-așteaptă cu groază, stă 'n loc—
 Atunci la fereastră de-odată poc, poc,
 S'aude-o bătaie de-afară.

Sînt mulți, sînt o sută, și-alții-s pe drum
Vin miile-acum să s'adune!
El joc își bătuse de dînșii, și-acum
Puternicii vin să-și răzbune!
Spre sunet se 'ntoarce groparul, grăbit,
li vede, tresare, clipește-aiurit
Și mort el rămâne grămadă.

DRUMUL IUBIRII

Eu o știu din cartea sfântă,
Și ți-o spun, să te ferești!

Baiazid, talmăcitorul
Vrerilor dumnezeeești.
Ale cărui vorbe-arată
Drumul spre-adevăr, precum
Carul de pe cer conduce
Navele spre-al Noptii drum,
Predică 'n moschee-odată: •
„Dumnezeu, el ne iubi,
Să-l iubim și noi“.. Intr'asta
Ben-Saib grăbit veni;

„Mare învățător al nostru
 Cel de-Alah din cer trimis!
 Mi-am pierdut de ieri măgarul
 Și-am avut ast' noapte-un vis
 Să te 'ntreb aici pe tine
 Că tu știi și poți să-mi spui“.
 Baiazid privi la dînsul
 Și a zîmbit de vorba lui.
 Dar continuă cuvîntul:
 „Spuneți care dintre voi,
 Nu-i convins, că peste veacuri
 Pînă 'n zilele de-apoi
 Singura iubire este
 Sfîntul drum adevărat?“
 Toți tăcură. Ahmet singur,
 Un bătrîn întunecat,
 Ridicându-se răspunse:
 „La ce-a dat-o Dumnezeu?
 N'am știut-o nici odată,
 Spune-mi ce-i, s'o știi și eu!“
 Baiazid, 'ncet se 'ntoarse
 Și-arătînd spre-acel bătrîn:
 „Ben-Said, tu cați măgarul
 Iată-l ăsta-i, adă-i fîn“.

Mi-a rămas aminte vorba
 Marelui învățător.
 Ben-Saizii nu văd alta
 Decît tot durerea lor,

Și când unii poartă lupta
Plini de-avânt, grăbiți răsar
Ben-Saizii să-i încurce
Cu pierdutul lor măgar,
Iar când vezi că mulți iubirii
Inima tăcuți și-o închid,
Tu de-Ahmet îți amintești
Și de ce-a spus Baiazid

TRICOLORUL

Albastru Române, ți-e steagul,
Dar știi tu de ce? Să te 'nvăț
Albastru 'nsemnează ciocoi,
Și tot ce-ți aduni tu cu boii
Din mila căldurii și-a ploii
Al lor e, și-acum și de-apururi
Și-al tău, cerșetorul, — un băț,
Dar rabdă, c'o fac din iubire:
Să tem că te duce'n perire
Belșugul prin traiu cu răsfăț.

Și galben, Române, ți-e steagul
Iar galbenul spune de voi.
De cei dela pluguri, țărani,
Voi galbeni de foame sărmanii,
De boale purtate cu anii, —
La scară, și dracul vă ducă!
Stăpînii au scumpe nevoi:
Va banque și dineuri și păsuri,
Și-amante cu cai și mătăsuri,
Și toată nădejdea-i la voi!

Și roșu, Române, ți-e steagul.
Și-un geniu e tâlcul, s'o știi.
Al neamului geniu, vezi-bine:
E roșu de-o tristă rușine,
Că vremea 'ndreptării nu vine,
Că tot mai cu multe mîinii
Ne-ajunge voitul dezastru;
Abisu 'ntre galben și albastru
Satano, de unde ne vîi?

ISUS LA IMPĂRATUL

Pe-o stradă largă 'n Nazaret
Copiii se jucau grămadă,
Și-ajunseră din joc la sfadă.
O tânără femeie 'ncet
Venia spre ei pe stradă,

Văzu că tocmai fiul ei
Plângea și se sbătea, și toată
Spre el sbiera 'nglotita gloată.
Iar ea a 'ntrat să vadă ce-i
Și fiul să și-l scoată,

Porni cu el apoi pe drum
Și, blândă i-a vorbit cuvinte :
„Sânt răi, îi știu, și fără minte.
Ori tu ești vinovat acum
Ori toată gloata minte“.

Abia vorbia de multul plâns
Răspunse rugător certatul :
„M'au dus legat la împăratul,
Și, m'a durât că prea m'a strîns
Cu lanțul lui, soldatul.

„Dar nu e, mamă, vina mea
Ei se jucau aici de-a hoții.
Dup'un tâlhar fugeau cu toții.
Să'l ducă la 'mpărat, să-și ia
Pedeapsa 'n rînd cu toții.

„Acesta, mamă, mai ștregar
Fugi din joc, pe câmp afară,
Și toți soldații-atunci strigară :
Pe cine-'om duce acum tâlhar,
Să-l batem jos, la scară.

„Le trebuia un hoț mișel,
Și-atunci văzui că unul vine,
S'opri și arătă spre mine :
Să-l ducem p'ăsta mititel,
Și iese jocul bine,

Eu mamă, nu eram în joc
 Priveam așa, ca ș'altă dată.
 Și când mi-au zis: Ei haid la plată!
 Eu n'am vrut să mă mișc din loc
 Că n'a vrut să mă bată.

„Și-atunci cu ghionturi m'au împins
 Să merg cu hoții la 'mpăratul
 Și m'a legat de mâni soldatul
 Iar eu plângeam de ce m'au prins
 Să-și prindă vinovatul!

Așa i-a zis. Și-l ascultă
 Maria cu dureri ascunse.
 Dar ea tăcu, și nu răspunse,
 Ci 'n suflet, în adânc ofta
 De-o jale ce-o pătrunse.

Eu cred, că presimția de-atunci
 Că jocul lor o să mai vie:
 Hristos când fiul o să fie,
 Va fi bătut și pus la munci
 Și dus la împărăție.

Și-acești copii, când vor fi mari,
 La Hanna lor au să-l pîrască,
 Iar El va sta să-l răstignească
 De bună-voe 'ntre tâlhari,
 Ca scrisul să 'mplinească!

COLINDĂTORII

Cad fulgii mari încet sburând,
Și 'n casă arde focul,
Iar noi pe lângă mama stând
De mult uitarăm jocul.
De mult și patul ne-așteptă,
Dar cine să se culce?
Rugată, mama repeta
Cu glasul rar și dulce

Cum sta pe paie 'n frig Hristos
 In ieslea cea săracă,
 Și boul cum suflă milos
 ● Căldură ca să-i facă
 Drăguț un miel cum i-au adus
 Păstorii dela stână
 Și îngerii albi cântau pe sus
 Cu flori de măr în mână.

Și-auzi! Răsar cântări acum,
 Frînturi dintr'o colindă,
 Și vin mereu s'opresc 'n drum,
 S'aud acum în tindă—
 Noi stăm cu ochii pironiți
 Și fără de suflare:
 Sunt îngerii din cer veniți,
 Cu Ler, oi Domnul mare!

Ei cântă 'nălțător și rar
 Cântări de biruință,
 Apoi se 'ntorc și plâng amar
 De-a ludei necredință,
 De spini, de-ostași, și ca murit...
 Dar s'a deschis mormântul
 Și El acum e 'n cer suit
 Și judecă pământul.

Și până nu tăceau la prag,
 Noi nu vorbiam nici unul —
 Sărac ne-a fost, dar cald și drag
 In casă-ne Crăciunul.

Și când târziu ne biruia
Pe vatra caldă somnul,
Prin vis vedeam tot flori de măr
Și 'n fașe mic pe Domnul.

CETATEA NEAMȚULUI

Sînt cu ceară picurate
Filele 'n bucoavna mea
Dar cetesc, cum pot, în ea.
Spune-acolo de-o cetate
Care „Neamțul“ se numea
Și-au zidit-o, spune 'n cronici,
Nemți germani sau teutonici.

E ruină azi de veacuri,
 Unde-o fi? Vezi asta-i greu!
 Cine credeți că sunt eu
 Ca să știu atâtea fleacuri!
 Cui va ști îi dau un leu.
 Zici că afli 'n cărți de școală?
 Aș! Rămâi cu mâna goală.

Deci în ceasul dimineții
 Când prânzesc acei ce au,
 În cetate-aici erau
 Lângă comandantul pieții
 Toți străjerii și-așteptau
 Povestind și 'ntinși pe iarbă
 Chisălița să le fiarbă.

Dar, pe când Guzgan răstoarnă
 Mămăliga din ciau,
 Din clopotniță Tăun
 Sun' afurisit din goarnă.
 Unu-i strigă: Ești nebun!
 Altul: Ce-ai tu dacă strigă?
 I-o fi dor de mămăligă.

Dar se 'ntorc spre zid plăeșii:
 Văd pe șes un nor de oști.
 „Măi Istrate, tu-i cunoști:
 Turcii sunt?„ — „Ba, parcă Leșii,
 Vin încioace“. — Păi, sunt proști?
 Bat și ei cel drum, ca mânzul,
 Să ne strice nouă prânzul“.

Leși erau. Sobiesky-Vodă
 Rătăci pe-aici prin văi,
 Căci pe-atunci era la modă
 Vara, când plecau la băi,
 Regii meșteri în bătai
 Să-și ia drumul încotrova
 Tot-deauna prin Moldova.

Și plecau fără merinde,
 Căci așa era bonton
 Să mănânce tot plocon,
 Ce puteau ici colo prinde.
 Dar acest slăvit lon
 Iși avu 'n desagi slănina.
 Și-i pierdu, să-i bată vina!

Deci cu oști, vestitul rigă
 Cum umbla pe-aici flămând,
 Și simți, prin văi trecând,
 Aburi calzi de mămăligă,
 Știu și eu ce-i dete 'n gând,
 Că-și opri de-odată pasul
 Tot trăgând în vânt cu nasul.

„E vr'un prasnic în cetate,
 Ștefan vodă... El mi-ar da!“
 —„Cred că nu, Măria Ta,
 Că-i un drac și jumătate
 Nu prea dă, că-i el așa“.
 —Mie nu? Să'ncrunt sprânceana!
 Eu ori el bătù Vieana?

„Domn ca mine cât trăește
Nu-i deprins să'nghită 'n sec“
Iar un general zezec
Răspunzând pe latinește
Zise: Dobre ciolovec!
Și'ntinzând sub zid armata,
Iată-l ciolovecu gata.

Și bum-bum apoi cu tunul,
„Fire-ar ei de răs, Poleci!
Mai pe vine să te pleci
Cârlănaș! Și dă ciaunul
Mai de-oparte, tu Berheci,
Că ni-l sparg cu 'mpușcătura —
Măi, Spancioc, mai ține-ți gura“

Dar plăeșii din cetate
Răspundeau vartos și ei:
Comandantul Onofrei
Cel cu pletele 'ncurcate
Și cu straiu 'ncins cu teiu,
Dând adânc zăvorul porții
Se sbătea ca 'n ceasul morții,

Și-au bătut o săptămână
Leșii 'n zid: dar zidul, prost,
Sta pe loc, pe cum a fost.
Insuși riga, într'o mână
C'un pistol, din adăpost
Da pe Ștefan la toți dracii
Și 'mpușca la rând — copacii.

Deci văzând că nici nu-i lasă
 Să se ducă 'n treaba lui,
 Și nici pomeneală nu-i
 De-al pofti la el la masă,
 Și flămând — vai, ce mai spui
 O luă mai pe departe,
 Pe genunchi scriind o carte.

„Hai și descueții odată!
 Și tovarăși să vă fim.
 Mândru cântec ce mai știm,
 Marș francez, fără de plată.
 Nu vi-e milă că perim?
 Poate-o ploae să ne-apuce...
 Nu știm drumul că ne-am duce“

După ce-au cetit pitacul,
 Onofrei ieși pe zid:
 „Măi, Poleci, eu vă deschid,
 Dar să nu vă pue dracul
 Să mințiți, că — văucid
 Iar de marșuri mi-e cam scârbă.
 Trageți-mi mai bine-o sârbă!

Iată poarta se descue.
 Leșii, 'n vale pe sub plopi,
 Se crucesc, se cred miopi —
 Ce văd ei? Din cetățue
 Doi cu doi, vr'o zece șchiopi,
 Onofrei ridică tonul:
 „Un, doi, un! Și stați plutonul“

Cu sprâncenile 'n cruntate
 Strigă Rex; Sto pojo boi?
 Cine dracul sunteți voi?
 — „Noi? Plăeșii din cetate.
 Zece-am fost periră doi“.
 Rex făcu o muțră lungă
 De credeai că vrea să'mpungă.

„Pentru voi a fost gâlceavă?
 Dar boerii?“ — „Ce gândești!
 Noi să știm? Prin Tîrchilești“.
 „Domnu-l unde-i?“ — „E'n Suceava“
 „Dar poporul? — „La Ploești“.
 „Drace, asta-i de poveste?
 N'ați ascuns prin turn neveste?“

„Noi? Da ce, ni-e mintea slabă?
 Noi suntem creștini curați:
 Aștia nu sunt însurați,
 Eu de zece ani n'am babă.
 Voi după femei umblați?
 Sbârlea are 'n Huși săracul.
 Dar urâtă, goală-dracul!“

„Dar comori ascunse 'n oală.
 Și 'ngropate!“ — „Oale, spui?
 Le-am lăsat să facă pui.
 Una-i știrbă și-alta goală:
 Nici o pricopseală nu-i!
 De le vrei plocon, ori pradă —
 la, fugi, Sbârleo, și le adă“

Rex atunci : „Vă taiu grămadă!“
 Dar a stat cu mâna 'n sus
 Căci aminte și-a adus
 Că-i e teaca fără spadă :
 În Liow zălog și-a pus
 Spada cea cu steme duble
 Pentr'un pol și două ruble !

Dând din mâni ca cel ce-alungă
 Gânduri rele : „Eu sunt bun.
 Apropo, ce-am vrut să spun ?
 Onofreiu, te văd cu pungă,
 Dă-mi o mână de tutun.
 N'am fumat de-o săptămână.
 Pune-l ici, te rog, 'n mână“.

Și-aprinzând chibritu 'n pripă
 Mulțumit privea la fum.
 „Onofreiu, să-mi spui acum“
 Și-apăsa cu unghia 'n pipă.
 „Cum mi-ai stat tu mie 'n drum ?
 Nu știai tu de-a mea faimă
 Ca să stai năuc de spaimă ?

„Dar glumesc așa ! mă iartă,
 Ești erou, s'a hotărît,
 De și porți pe după gât
 Traistă... hai, și nu-i deșeartă ?
 O văzui numai decât —
 Ai într'însa plumbi, de toate.
 Brânză, caș și pâne poate ?“

„Brânză nu, dar am pogace
Ș'usturoiu ! Măria Ta“
„Usturoiu ! Și-l poți mânca ?
Dar la urmă cui-i place...
Mon Dieu ! Nu te supăra :
Tot făcurăm noi doui pacea :
la, să văd cum e pogacea ?“

Și-apucând cu mâni grăbite
Rupt de foame ca un lup,
Rupe Rex, cu toții rup, —
„Onofrei al meu, iubite,
Vin la neica să te pup !
Și-l pupa viteazul rigă
Și 'ndopa la mămăligă.

Ce-a mai fost, puțin ne pasă,
Au plecat Polonii 'n sus,
Iar plăeșii 'n jos s'au dus
La Neculcea drept acasă,
Iar acesta 'n cărți i-a pus.
Și din Dorna până'n Tulcea.
Toți cetesc ce-a scris Neculcea.

P S A L M

Inchinați-vă, popoare!
Dumnezeu e bun —
El a pus în soare focul
Verii-a tot-încălzitoare
Inima-i e sfântul soare.
Și-alte lumi el pune 'n locul
Lumilor ce-apun.

Inchinați-vă, popoare!
Dumnezeu e drept —
Binecuvînta-va anii

Celui ce 'n dreptate moare
Însă jalnic plîngătoare
Vor avea-o 'n veci tiranii
 Inima din piept!

Inchinați-vă popoare!
 Dumnezeu e sfânt
Cel ascuns e 'n veci de față,
Cel etern într'una moare!
Vă 'nchinați, că 'nvingătoare:
El renaște-a sa viață
 Dintr'al său mormânt

I M N

Regelui nostru și-acum
Și-apururi mărire și-onoare!
Din cer serafimii scoboare
Cu săbii de foc să'nconjoare
Și sfânta-i persoană și tronul,
Și pace să fie-al său drum!
 Și pace-al său drum
 Să-i fie,
Și faima-l urmeze 'n vecie!

Glorie-urmaşilor săi!
Să poarte prin veacuri cu fală
Coroana și haina regală,
S'oprească dușmani 'n năvală
Și, mândri, Române, să'nalțe
Renumele fiilor tăi!

Al fiilor tăi

Renumere,
Din margini la margini de lume!

Ție salutul suprem,
Pământule-al țării străbune!
Eroic fanfara răsune,
Din munți și din văi să s'adune
Să-și apere steagul voinicii
Și limba și legea ce-avem—

O limbă ce-avem

Și-o lege,
Și-o patrie sfântă și-un Rege!

VOCI DIN PUBLIC

UNUL DIN HIGH-LIFE

Iar omul în lume se naște
Cuminte-ori netot,
Și scopul său ultim: să caște.
Trudit că vieții nu poate
Să-i afle menirea și rostul,
Cumintele cască; iar prostul
Stă gură căscată la toate —
Și-atâta e tot.

VORBEȘTE MĂGARUL

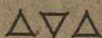
Intrat-ar fi'n sfânta cetate
 Știutul Isus.
 De nu la-ș fi dus eu pe spate?
 Clădirați de geaba sofismul!
 Puteam să-l asvâr! de pe mine,
 Și-adio, Isuse cu tine!
 Dar vrui ca să nasc creștinismul,
 Voi ce-aveți de spus?

EXPLOATAȚII

Plec capul puternic, iar jugul
 Imi geme pe gât.
 Dar fără de mine nici plugul,
 Nici carul! din negur' adâncă
 Prin mine se 'nalță popoare.
 Eu ar, gâfâind pe răzoare,
 Ovăzul dar caii-l mănâncă
 Nu boii. Și-atât.

UNUL DELA MĂRCUȚA

Aici sunt nebunii? Și-afară
 Cuminții? Frumos.
 S'aude gâlceavă și-ocară,
 Discută bărbații politici
 Și toți decadenții fac gură,
 Pe stradă dau ghionturi și 'njură
 Sergenții și vajnicii critici —
 Ce lume pe dos!

POVESTEȘTE SCUTUL

(Fragment)

In trupul meu de bronz scobise dalta
Pe-un Gal voinic, pe spate cum se frânge,
C'o lance 'n dreapta lui și 'n piept cu alta.

In fulgerul durerii mari el strânge
Pe tâmple mâna ce ținuse scutul
Căzut acum pe câmpul plin de sânge

Veni de peste munți necunoscutul
Iber la noi, și 'n iscusitai minte
Și 'n sprintenele-i mâni îmi e 'nceputul.

De-aş fi putut să ştiu mai de 'nainte
Ce rane-adânci va face 'n mine fierul
Mai bine-aş fi rămas lichid fierbinte!

Cumplit un vrăjitor a fost Iberul —
Eu, vechiu de mii de ani, arunc blesteme
Şi-acum pe el şi nu-l mai ierte cerul!

În bronzul meu vrăji grozava vreme
Ce-avea să vie-apoi, şi-a pus otravă
În vorbele ce-urmasu un şir de steme.

Tu nu 'nţelegi. A fost sub o dumberavă
Şi-Amurg pe văi, când se lovira fraţii,
Tăcuţi şi iuţi şi'n furie grozavă.

Doi nori ce vin şi-aduc, întunecaţii,
Potoş şi noapte spre-a'nspăima pământul,
Aşa curgeau pe urma lor bărbaţii.

Sălbatic îşi cântau cu vuet cântul
Din buciume şi guri, şi-alungul văii
Urla, pornit de-amurgul rece, vântul.

Vai! nu s'ar bucura de-apururi răii
De binele cel vor! când vrutul bine
Ar fi să-l ia prin spaimele bătaii!

Din nord veni Lodun cu oşti străine —
Lodun al meu, acesta mi-e răsplata:
Să 'nfigi acum şi fier străin în mine?

Din norod veni, cu cei de-apururi gata
De-a 'ncepe-un rău, cu Gali de peste ape,
Și 'n miază-zi lberi el ridicat-a

Să n' aibă Dardul nici un loc să scape
Doi frați erau! Și mulți ce 'ncepe-o lume,
Dar vai, pe doi de-o mamă nu-i încapel!

Curgeau de sânge-acum șiroaie 'n spume
Cu pumnii se isbeau mușcau cu dinții,
De gâturi se 'nceștau să se sugrume,

Și-ai tăi cântară cântul biruinții,
O, Dardul tu, c'al tău era să fie
Ce ție ți-au lăsat murind părinții.

Vai tu Lodune, tu, cel vecinic mie
Dorit și drag, tu cel frumos, cu brațul
Voinic și demn de marea ta mânie,

De ce n'ai vrut să-ți judeci tu nesațul
De-omor, Lodon, și n'ai putut, nebune,
Să nu-ți întinzi tu singur ție lațul!

Noi doi ne-am fost așa de dragi, Lodune,
Și-așa de bine-ți stam pe mâna stângă,
O spui și-acum și-apururi o voi spune.

Căci nu știa nici unul să mă strângă
Așa de cald la piept și să mă poarte
Mai sprinten și dibaciu gătit să frângă

Cu trupul meu și lănci și-alt-fel de moarte.
 Ne fu 'mpreun' așa de dulce traiul,
 Și-așa de-amar ne-ajunse-amara soarte!

Căci nu eram al tău. Iar Dardu', craiul.
 El nu te-a dat, căci vorb'avea jurată.
 Dar minte n'aveai tu să-i judeci graiul.

Bătrînul rege-Olen, al vostru tată,
 A pus pe-acel Iber să sape în mine:
 Că nu va trece scutul nici-odată

Din casa lui de regi în mâni străine.
 Pe Dardul l-a jurat să aibe lege
 Acest cuvînt. Și toate-ar fi fost bine.

Dar n'ai putut, Lodune, tu 'nțelege!
 „Il vreau“ ai zis. „De nu-mi faci bucuria,
 Atunci să știi, tu frate-al meu și rege,

„Că am să viu cu oști să-ți iau domnia,
 Și-atunci va fi al meu de sine-și scutul!
 Dar scump, Lodun, plătit-ai nebunia!

Departe e de mine-acum trecutul
 Acelei vremi, dar uneori se sbate
 Un sunet surd și jalnic prin tăcutul!

Și mortu-mi bronz, și-urechile plecate
 Spre mine se uimesc ca de-o minune:
 Sînt vechi și-amare gemete 'necate

De câte ori, cutremurat, Lodune,
Gândesc la voi, cum vă loviră-ți, bieții,
Eu n'aș mai vrea să spun, dar Galul spune.

Tăcuți și iuți, tu'n focul tinereții
Și prea sglobiu, iar Dardul înțeleptul
Voinic ce sta la mijlocul vieții,

Nici tu nici el, nu vă ferirăți pieptul;
N'ați vrut să știți de gloate, de nici una,
Ci orbi venind v'ați și lovit de-a-dreptul.

Vai mie-atunci și-acum și totdeauna!
Vai, fugi, Lodun, că iadul se deschide.
Vai fugi acum, că fulgeră furtuna!

Pe Dardul tu o, n'o să-l poți ucide,
Că-l apăr eu! Și-mi știi, Lodune jocul!
Vai, tot nu-l știi! Și-avui gândiri perfide.

Să-i cad din mână, să-ți descoper locul,
Să-l las, trădându-l, însumi, ca să cadă,
Dar n'aveai tu puteri de-un fel cu focul

Din largu-i piept, și-ar fi putut să vadă
Și unul mult mai slab că 'n scurt îți este
Puterea ta, și nu 'n voinica spadă.

Năluci păreți, grozave, din poveste;
Și multă vreme zângănit-a fierul
Lovit de fier, și 'n urmă făr' de veste

Văzui pe-un Gal — vai nu-l mai ierte cerul
Pe cel ce-a scris și chipuri și cuvinte
În bronzul meu, că demon fu Iberul! —

Venind cu Gali! Purtai și tu vestminte
Ca ei, Lodun, și te văzui de-odată,
Precum te-a 'nchipuit mai de 'nainte

Iberu 'n bronz, cu mâna rădicată
La cap, pe spate-adânc cum ți se frânge
Voinicul trup de-o suliț'-aruncată.

Iar scutul jos, pe câmpul plin de sânge!
Un vaet străbătu prin noaptea sură,
Dar nu al tău! și-atunci simții că strânge

Mai tare Dardul pumnii pe-armătură
Și-apoi, plecat de-asupra-ți sărutat-a
Și-obrajii tăi cei reci și moarta gură,

Și iarăș a gemut; Să 'mpaci pe tata!
Dar râse atunci un glas cu-așa putere,
Că însuși mortul parcă rădicat-a

Spre deal o clipă lângeda-i vedere.
Și rece 'ntr'al meu bronz trecu fiorul,
Căci glasul-cunoscul, sau fu părere?

S'a 'ntors Dardul mirat, Și vrăjitorul
Sta drept și 'nalt, și l'am văzut o clipă
Pe câne-acolo 'n deal, pe-aducătorul

Iberilor din sud. Cum jalnic țipă
Când vede-al său copil în flacări mama
Așa țipând sări Dardul în pripă

Și groaznic i-a vuit pe trup arama
Bătea și vânt și-ardea stejarii tare,
Căci neagră noaptea când și-a'ntins marama,

Păduri ei și-au aprins, să aibă zare.
Și 'ntregul câmp o spaimă și-o minune,
Dintr'alte lumii fantastic' arătare

De umbre și lumini jucând nebune,
Și 'n jocul lor mulțimi de-avalma toate
Ce iuți se risipeau ca să s'adune.

Trecea 'mpărțind amestecul de gloate
Dardul, trecea ca volbura ce norii
De-avalma-i svârle și mugiri le scoate.

Trecea 'ngrozind cu strigăt luptătorii,
Cu lancea lui, cea cât un brad de lungă
Gonia pe câmp, pe văile strîmtorii

Pe câne-acum, pe câne să-l ajungă!
Cu lancea lui, cea cât un brad de lungă
Și galii se fereau să nu-l străpungă.

Iar când ajunse-apoi departe 'n vale,
Iberul se opri, și 'ntors el stete;
„Aici, Dardul, e piatra morții tale.

Și-a pus-o cel ce moartea azi ți-o dete!
Și-o piatr' acolo sta, cum pun Ligurii,
Mormântul celor buni ca să-l arete.

Grozave-au fost batjocurile gurii
Acestui om! Și cum făcu de puse
Acolo piatra 'n marginea pădurii?

Dar vorba asta cea din urmă-i fuse!

ȘIRUL POEZIILOR

	<u>Pag.</u>
Mama	5
Lupta vieții	9
Ștefănița-Vodă	12
Sub patrafir	16
Seara	20
Bradul	23
Unul ca o sută	25
Pașa Hassan	27
Noi vrem pământ!	31
Hafis	35
Voichița lui Ștefan	37
Doina	41
La Paști	46
Seara	49
Minciuna creștinilor	53
În miezul verii	55
Iarna pe ușiță	62
Flăcări potolite	69
Cântec	79
Din copilărie	81
Ispita	86
Vântoasele	90
Dragostea învrăjbită	96
Fata mamei	109
Prutul	112
Decebal către popor	116
Fragment	120

	Pag.
Pe deal	122
Corbul	132
Balada	135
Din adâncimi	138
Nebunul	140
Roata morii	144
Legenda rândunelei	151
Ideal	156
Strengarul văilor	166
Cuseri	169
O noapte pe Caraiman	174
Muntele râtezat	176
Șarpele 'n inimă	180
Concertul primăverii	183
Floarea soarelui și macul	186
Spadă și corăbii	191
În șanțuri	195
O poveste veselă	198
Bordeiu sărac	204
Umbra	208
Pace	210
Prin Mehadia	212
Dintr'o poveste	215
În Muzeu	217
Furtuna primăverii	221
Pomul Crăciunului	223
Groparul	225
Drumul iubirei	229
Tricolorul	232
Isus la Impăratul	234
Colindătorii	237
Cetatea Neamțului	240
Psalm	248
Imn	250
Voci din public	252
Povestește scutul	254

VERIFICAT
2017

